

Dotčené správní úřady

**1) Hlavní město Praha – Magistrát hlavního města Prahy
Odbor ochrany prostředí
vyjádření ze dne 26.6. 2017 č.j.: MHMP 1031349/2017**

Podstata vyjádření:

z hlediska ochrany ZPF

Bez připomínek.

z hlediska lesního hospodářství

Předložený návrh koncepce se zabývá nakládáním s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem v ČR bez konkrétní lokalizace na území hl. m. Prahy. Jedná se o strategický dokument formulující cíle, zásady a obecné postupy státu v dané problematice. K návrhu koncepce nemáme připomínky.

z hlediska odpadového hospodářství

Radioaktivní odpady nepodléhají zákonu o odpadech (§ 2 odst. 1 písm. b)), řídí se zákonem č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Nemáme další připomínky.

z hlediska ochrany ovzduší

Bez připomínek.

z hlediska ochrany přírody a krajiny

Cíle a závěry koncepce jsou stanoveny obecně, bez konkrétní lokalizace pro hl. m. Prahu. Pro jednotlivé záměry, které se budou v rámci uvedené koncepce realizovat, bude podle jejich kapacity a charakteru, nutné vydat stanovisko orgánu ochrany přírody jednotlivě pro konkrétní záměr. Uvedenou koncepcí jako obecným rámcovým dokumentem nejsou dotčeny námi chráněné zájmy.

z hlediska myslivosti

Bez připomínek.

z hlediska ochrany vod

Bez připomínek.

Tato vyjádření jsou vydávána dle § 154 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

**2) Krajský úřad Středočeského kraje
Odbor životního prostředí a zemědělství
vyjádření ze dne 22.6. 2017 č.j.: 070597/2017/KUSK**

Podstata vyjádření:

z hlediska ochrany vod

Vodoprávní úřad Krajského úřadu nemá s ohledem na kompetence mu svěřené ustanovením § 107 žádné připomínky. Pouze upozorňuje, že je třeba sledovat případnou aktualizaci záplavových území, a že v případě realizace hlubinného úložiště a podzemní laboratoře je třeba brát ohled na platné plány oblastí povodí, které jsou závazné. Z hlediska ostatních složkových zákonů nemá Krajský úřad Středočeského kraje, OŽP po projednání žádné připomínky.

Stanovisko zpracovatele:

Uvedený požadavek bude po výběru finální lokality nepochybně respektován v rámci projektové EIA

**3) Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Odbor životního prostředí a zemědělství
vyjádření ze dne 15.6. 2017 č.j.: KUKHK-19424/ZP/2017**

Podstata vyjádření:

Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále jen „krajský úřad“), jako příslušný orgán ve smyslu § 22 zákona, vykonávající státní správu v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí, obdržel dne 02.06.2017 od Ministerstva životního prostředí návrh koncepce „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“ včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí, zpracované podle přílohy č. 9 zákona EIA.

V souladu se závěry Státní energetické koncepce a článkem 6.2 stávající Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem je nutné provést vyhodnocení koncepce a její aktualizaci. Tento strategický dokument zároveň reaguje na doporučení Agentury pro jadernou energii při Organizaci pro jadernou spolupráci a rozvoj a též na doporučení Evropské komise pro tuto oblast.

Cílem koncepce je též stanovovat strategicky opodstatněné, ekologicky, finančně a déle přijatelné zásady a cíle pro nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem.

K výše uvedené koncepci krajský úřad uvádí následující:

z hlediska ochrany ovzduší

Bez připomínek

z hlediska odpadového hospodářství

Krajský úřad podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nemá z hlediska jím chráněných zájmů k předloženému návrhu koncepce připomínek.

z hlediska ochrany ZPF

Krajský úřad podle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů (zákon ZPF), nemá z hlediska jím chráněných zájmů připomínky k předloženému návrhu koncepce „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“.

z hlediska lesního hospodářství

Krajský úřad podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), nemá z hlediska jím chráněných zájmů připomínky k předloženému návrhu koncepce „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“.

z hlediska ochrany přírody a krajiny

Krajský úřad podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (ZOPK), nemá, pokud jde o správní území Královéhradeckého kraje k předloženému návrhu koncepce, včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí připomínek.

z hlediska ochrany vod

Krajský úřad podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, nemá z hlediska jím chráněných zájmů k předloženému návrhu koncepce připomínek.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

4) Krajský úřad Karlovarského kraje

Odbor životního prostředí a zemědělství

vyjádření ze dne 22.6. 2017 bez č.j. – elektronická pošta

Podstata vyjádření:

K návrhu koncepce „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“ včetně vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, nemá Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, ani Karlovarský kraj z hlediska zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů připomínek.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

5) Krajský úřad Libereckého kraje

vyjádření ze dne 28.6. 2017 č.j.: KULK 43244/2017, OŽPZ 1239/2015

Podstata vyjádření:

Vyjádření odboru životního prostředí a zemědělství

Vzhledem k obecné formulaci opatření a cílů s možnými přímými i nepřímými vlivy na životní prostředí nelze předloženou koncepci z hlediska ochrany životního prostředí patřičně vyhodnotit. S ohledem na skutečnost, že uvažované lokality pro umístění hlubinného úložiště radioaktivního odpadu a vyhořelého jaderného paliva se nacházejí mimo území Libereckého kraje a jeho blízkého okolí, nemá krajský úřad k návrhu koncepce z hlediska ochrany životního prostředí připomínky.

Vyjádření odboru zdravotnictví, odboru územního plánování a stavebního řádu a odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu neobsahovala připomínky k předloženému návrhu koncepce.

Ostatní odbory krajského úřadu se k návrhu koncepce nevyjádřily.

Závěr:

Krajský úřad k návrhu koncepce „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“, včetně vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí, neuplatňuje zásadní připomínky.

Projekty a záměry z této koncepce vycházející bude nutné vyhodnotit z hlediska § 4 odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a v případě naplnění dílky uvedeného předpisu posoudit v souladu s citovaným zákonem.

Toto vyjádření se vydává postupem podle části čtvrté správního řádu, a nejde tedy o správní rozhodnutí, proti kterému by bylo možné se odvolat.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

6) Krajský úřad Olomouckého kraje Odbor životního prostředí a zemědělství vyjádření ze dne 30.6. 2017 č.j.: KUOK 58023/2017

Podstata vyjádření:

z hlediska ochrany lesa

Veřejné zájmy na úseku ochrany pozemků určených k plnění funkcí lesa, jejichž ochrana je v působnosti krajského úřadu, nejsou dotčeny.

z hlediska ochrany vod

Veřejné zájmy na úseku vodního hospodářství, jejichž ochrana je v působnosti krajského úřadu, nejsou koncepcí dotčeny. Krajský úřad upozorňuje, že navrhovanou koncepcí nesmí dojít k ohrožení kvality a množství povrchových a podzemních vod a ke zhoršení odtokových poměrů.

z hlediska ochrany ovzduší

Bez připomínek.

z hlediska odpadového hospodářství

Bez připomínek.

z hlediska ochrany přírody a krajiny

Zájmy ochrany přírody, jejichž ochrana je v kompetenci krajského úřadu, vyjma § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, nejsou předmětnou koncepcí dotčeny.

Stanovisko, že uvedená koncepce nemůže mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, bylo vydáno orgánem ochrany přírody dne 22. 6. 2015 pod č. j. KUOK 58157/2015.

Stanovisko zpracovatele:

Ve vztahu k ochraně vod lze konstatovat, že z hlediska ochrany vod se uvedený požadavek v podstatě týká pouze výběru finální lokality pro hlubinné úložiště a bude muset být respektován v rámci projektové EIA po finálním výběru lokality hlubinného úložiště. Stávající provozovaná jaderná zařízení podléhají kontrole tak, aby nedošlo k ohrožení kvality a množství povrchových a podzemních vod a ke zhoršení odtokových poměrů (např. Provozní bezpečnostní zpráva, dokladování výpustí do vodotečí.).

7) Krajský úřad Jihomoravského kraje
Odbor životního prostředí
vyjádření ze dne 26.6. 2017 č.j.: JMK 92912/2017

Podstata vyjádření:

Odbor životního prostředí posoudil předložené oznámení koncepce z hlediska možných dopadů na jednotlivé složky životního prostředí s těmito závěry:

z hlediska ochrany ovzduší

Bez připomínek. Uvedený zákon o ochraně ovzduší se nevztahuje na případné vnášení radionuklidů do vnějšího ovzduší.

z hlediska ochrany ZPF

Bez připomínek.

z hlediska lesního hospodářství

Bez připomínek.

z hlediska ochrany přírody a krajiny

Hodnocený návrh výše uvedené koncepce zohledňuje skutečnosti, které by mohly vést ke střetům se zájmy ochrany přírody a krajiny, k jejichž ochraně je příslušný krajský úřad a možnosti vlivu na EVL a PO soustavy Natura 2000 se závěrem, že tento vliv nebude mít negativní dopad při dodržení navrhovaných opatření. S tímto závěrem se zdejší správní orgán ochrany přírody a krajiny ztotožňuje a k návrhu koncepce nemá připomínky.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

8) Krajský úřad Zlínského kraje
Odbor životního prostředí a zemědělství
vyjádření ze dne 27.6. 2017 č.j.: KUZL 43296/2017

Podstata vyjádření:

Po prostudování předloženého návrhu „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“ sdělujeme, že Krajský úřad Zlínského kraje nemá připomínky.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

9) Krajský úřad Moravskoslezský kraj
Odbor životního prostředí a zemědělství
vyjádření ze dne 20.6. 2017 č.j.: MSK 71565/2017

Podstata vyjádření:

Krajský úřad příslušný podle § 77a odst. 4 písm. n) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, konstatuje, že dne 01.07.2015 č. j. MSK 71633/2015 bylo vydáno stanovisko dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, kterým byl významný vliv na příznivý stav předmětů ochrany nebo celistvost evropsky

významných lokalit či ptačích oblastí vyloučen. Navržená průzkumná území se nenacházejí na území Moravskoslezského kraje.

Krajský úřad konstatuje, že v případě uskladnění radioaktivního odpadu či vyhořelého jaderného paliva v podzemním úložišti, jehož kapacita přesáhne 50 t, bude se jednat o kategorii činnosti 5.6. podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých dalších zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o integrované prevenci“). Provozovatel takového zařízení je povinen před vydáním stavebního povolení požádat v souladu s §45 zákona o integrované prevenci o vydání integrovaného povolení.

Z hlediska zájmů chráněných ostatními zákony v oblasti životního prostředí ve své kompetenci nemá krajský úřad k návrhu výše uvedené koncepce připomínky.

Informace o návrhu koncepce a o tom, kde je možno do něj nahlížet, byla zveřejněna na úřední desce krajského úřadu od 05.06.2017.

Stanovisko zpracovatele:

Ve vztahu k IPPC lze konstatovat, že se jedná o povinnost vyplývající z příslušného složkového zákona a její naplňování není procesem SEA nijak ovlivněno.

10) Krajský úřad Ústeckého kraje

Odbor životního prostředí a zemědělství

vyjádření ze dne 29.6. 2017 č.j.: 107402/2017/KUUK

Podstata vyjádření:

Rada Ústeckého kraje doporučuje po projednání:

se vyjadřuje dle § 10f odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, k návrhu koncepce „Aktualizace koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“ předkladatele Ministerstvo průmyslu a obchodu, takto:

Rada Ústeckého kraje souhlasí s vydáním souhlasného stanoviska za předpokladu splnění všech opatření pro prevenci, vyloučení, snížení, popřípadě kompenzaci nepříznivých vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, podmínek dotčených územních samosprávných celků a dotčených správních úřadů a podmínek navržených v návrhu stanoviska příslušného úřadu, včetně závěrů a doporučení vyplývajících z veřejného projednání.

Usnesení RÚK ze dne 28. 06. 2017 k tomuto záměru Vám bude zasláno datovou schránkou.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

11) Ministerstvo životního prostředí

**ředitelka odboru zvláštní územní ochrany přírody a krajiny
vyjádření ze dne 6.6. 2017 č.j.: 997/620/17**

Podstata vyjádření:

Posuzovaná Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem (dále jen "koncepce") se týká stávajícího a budoucího nakládání s radioaktivními odpady (RAO) a přípravy hlubinného úložiště pro uložení vyhořelého jaderného paliva (VJP). Za tímto účelem bylo v minulých letech navrženo celkem 7 lokalit, jejichž vlivem na životní prostředí se Vyhodnocení koncepce zabývá. Z obsahu koncepce mimo jiné vyplývá možnost stanovení dalších lokalit potenciálně vhodných k výstavbě nového hlubinného úložiště RAO a VJP. K vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí proto uvádíme následující:

- 1) V rámci navržených podmínek a požadavků z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví požadujeme doplnit do podmínky č. 6 Souhlasného stanoviska (SEA) kromě uvedených území národních parků, chráněných krajinných oblastí, přírodních památek a přírodních rezervací také území národních přírodních památek a národních přírodních rezervací,
- 2) tedy umisťovat hlubinná úložiště, především jejich povrchová zařízení tak, aby nezasahovala do zvláště chráněných území.

Stanovisko zpracovatele:

Požadavky ve vztahu chráněných území byly zpracovány do podmínek stanoviska.

12) Ministerstvo životního prostředí

**ředitel odboru odpadů
vyjádření ze dne 2.12. 2015 č.j.: 4683/720/15**

Podstata vyjádření:

K návrhu koncepce "Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem" včetně jeho vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví uplatňujeme za odbor odpadů následující připomínky k materiálu Vyhodnocení koncepce:

Do kapitoly 1.4. Vztah k jiným koncepcím požadujeme doplnit Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 - 2024.

Na str. 151 požadujeme doplnit do znění odst. 1) "Ochranu a udržitelné využívání zdrojů včetně ochrany přírodních zdrojů, zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu, předcházení vzniku odpadů, zajištění jejich maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí, ochranu a udržitelné využívání půdního a horninového prostředí." také „podporu využívání odpadů jako náhrady přírodních zdrojů“.

Na str. 172 je u Státní energetické koncepce (aktualizace 2015) Priorita I. uveden jako jeden z bodů strategie do roku 2040 „Významné zvýšení využití odpadů v zařízení na energetické využívání odpadů s cílem dosáhnout až 80 % využití spalitelné složky odpadů po jejich vytrídění do roku 2040.“ V aktuální Státní energetické koncepci (aktualizace z roku 2015) je však uvedeno „Významné zvýšení využití odpadů v zařízeních na energetické využívání odpadů s cílem dosáhnout až 100 % využití spalitelné složky odpadů po jejich vytrídění do roku 2024.“

Požadujeme toto opravit.

Stanovisko zpracovatele:

Uvedené připomínky byly do textu zapracovány.

**13) Ministerstvo životního prostředí
ředitel odboru ochrany vod
vyjádření ze dne 4.7. 2017 č.j.: ENV/2017/VS/64**

Podstata vyjádření:

K návrhu aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví za oblast ochrany vod a povodňové ochrany neuplatňujeme žádné zásadní připomínky. Přesto doporučujeme na straně 182 až 183 aktualizovat právní předpisy např. NV č. 61/2003 Sb. na č. 401/ 2015 Sb., nebo č. 103/2003 Sb. na č. 262/2012 Sb. včetně doprovodného textu (aktualizace vymezení zranitelných oblastí - naposledy v roce 2016). Jednou je v textu chybně uvedeno "10 000 EU" místo "10 000 EO".

Stanovisko zpracovatele:

Uvedené připomínky byly do textu zapracovány.

**14) Český báňský úřad v Praze
vyjádření ze dne 27.6. 2017 č.j.: SBS 18678/2017/ČBÚ-21**

Podstata vyjádření:

Vzhledem k průvodním materiálům a informacím, které jsou uvedeny také na příloženém CD disku ČBÚ konstatuje, že nemá k uvedenému materiálu dalších připomínek. Z pohledu předpisů vydaných státní báňskou správou není nutno tuto aktualizaci koncepce dále upravovat.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

**15) Správa krkonošského národního parku
vyjádření ze dne 21.6. 2017 č.j.: KRNAP 04697/2017**

Podstata vyjádření:

Vzhledem ke skutečnosti, že předložený návrh se týká koncepce, která nemá přímý ani nepřímý dopad na území Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma a ani teoreticky nemůže ovlivnit předměty ochrany KRNAP a nijak nesouvisí s předměty činnosti a působení Správy KRNAP, nemá Správa KRNAP potřebu se k tomuto oznámení podrobněji vyjadřovat a nemá k němu připomínek.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

Dotčené územní samosprávné celky

16) Středočeský kraj

RNDr. Ivo Šanc, CSc., radní pro oblast ŽPaZ

vyjádření ze dne 22.6. 2017 č.j.: 079791/2017/KUSK

Podstata vyjádření:

Středočeský kraj v samostatné působnosti jako územně samosprávný celek projednal návrh a vyhodnocení koncepce podle § 10f zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a ve smyslu téhož ustanovení zákona vydává toto vyjádření:

Středočeský kraj souhlasí s návrhem koncepce „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“ včetně vyhodnocení vlivu na životní prostředí bez připomínek.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

17) Olomoucký kraj – náměstek hejtmána

vyjádření ze dne 7.6. 2017 č.j.: KUOK 56261/2017

Podstata vyjádření:

Z předložených podkladů vyplývá, že návrh koncepce není v rozporu se strategickým dokumentem - Strategii rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje a není v rozporu ani s vydanou územně plánovací dokumentací Olomouckého kraje - Zásadami územního rozvoje Olomouckého kraje, ve znění Aktualizace č. 1 ZÚR OK. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem nemá Olomoucký kraj k návrhu koncepce ani k vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví žádné připomínky.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

18) Jihomoravský kraj

RNDr. Miroslav Kubásek, Ph.D.

vyjádření ze dne 29.6. 2017 č.j.: JMK 95235/2017

Podstata vyjádření:

Jihomoravský kraj obdržel dne 02.06.2017 od Ministerstva životního prostředí, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence žádost o vyjádření k návrhu koncepce „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“. S obsahem koncepce byl neprodleně seznámen odbor dopravy, odbor regionálního rozvoje a odbor územního plánování a stavebního řádu.

Na základě tohoto projednání vydává Jihomoravský kraj ve smyslu ustanovení § 10f zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů následující vyjádření:

Jihomoravský kraj posoudil předložený návrh koncepce „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“ a nemá k němu připomínku.

Stanovisko zpracovatele:

Vzhledem k obsahu vyjádření bez připomínek.

VZOR

- 19) Obec Cejle - Pavlína Nováková, starostka
vyjádření ze dne 29.6. 2017 bez č.j.**
- 20) Obec Hodov– Ing. Jaša Stanislav
vyjádření ze dne 28.6. 2017 bez č.j.**
- 21) Obec Hojkov– Milada Duchanová, starostka
vyjádření ze dne 26.6. 2017 č.j.: 28/2017**
- 22) Obec Pluhův Ždár – Nohava Petr, místostarosta
vyjádření ze dne 7.7. 2017 bez č.j.**
- 23) Obec Okrouhlá Radouň – Leitner Zdeněk, starosta
vyjádření ze dne 23.6. 2017 bez č.j.**
- 24) Obec Oslavička – Šulová Markéta, Ph.D.
vyjádření ze dne 23.6. 2017 bez č.j.**
- 25) Obec Skryje – MUDr. Jana Jeřábková
vyjádření ze dne 23.6. 2017 bez č.j.**

Podstata vyjádření:

Upozorňuji na zásadní problém hodnocení, v němž byl ignorován požadavek Ministerstva životního prostředí v závěru zjišťovacího řízení: „Doplnit a komplexně vyhodnotit další reálné (účelné a technicky proveditelné) v úvahu přicházející varianty řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem a stanovit pořadí variant těchto řešení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.“ Žádné doplnění a žádné vyhodnocení variant provedeno nebylo. Dokonce ani nebyly komplexně zhodnoceny a porovnány varianty obsažené již v návrhu koncepce - nulová (dlouhodobé skladování ve skladech vyhořelého paliva), dále přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu a konečně dnes prosazované uložení do hlubinného úložiště v roce 2065. Zpracovatelé hodnocení tak pracovali pouze s variantou poslední.

Ve vlastním vyhodnocení konkrétních dopadů vzbuzuje nedůvěru, když v etapě výběru dvou lokalit, při němž bude prováděna celá řada hlubokých vrtů, je vliv na povrchové a podzemní vody hodnocen jako nulový, v etapě výstavby podzemní laboratoře a úložiště pak jsou všechny vlivy: socio-ekonomické, na ovzduší, hlukovou situaci, povrchové i podzemní vody, půdu, přírodu i krajinu hodnoceny jako nulové až pouze mírně negativní. Takové výsledky jsou v příkrém rozporu s výrazně kritičtějšími zjištěními sdružení GeoBariéra v práci: „Provedení geologických a dalších prací pro hodnocení a zúžení lokalit pro umístění hlubinného úložiště: Předběžná studie proveditelnosti.“ Bez doložení opaku lze tak provedené vyhodnocení koncepce vnímat jako nedostatečné a pouze formální.

Smysluplnost vyhodnocení nabourává také fakt, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná. Některé cíle již měly být naplněny a to v roce 2015 či o něco později, nebo například Pracovní skupina pro dialog o úložišti již přestala existovat. Požadují proto, aby bylo hodnocení, ale i samotná koncepce vráceny k přepracování a k řádné veřejné diskusi.

Stanovisko zpracovatele:

Požadavek 6, který vzešel ze závěrů zjišťovacího řízení, ignorován zcela jistě nebyl, o tom svědčí i vypořádání tohoto požadavku. V reakci bylo uvedeno, že:

„V předkládané Aktualizaci Koncepce je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů*
- *Přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Koncepci uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ*
- *Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce*

Lze tedy uzavřít, že platí stávající koncepce nakládání s VJP. Pokud dojde ke změně, bude to předmětem následné Aktualizace Koncepce, a to i na základě nových poznatků v dané oblasti včetně technického rozvoje.“

Diskutovány byly opravdu jen v současné době proveditelné varianty. Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuto z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

V příspěvku ad a) zmiňovaný koncept předávaného správcovství je po technické stránce totožný s dlouhodobým skladováním.

Podle doporučení IAEA umístění hlubinného úložiště by mělo být navrženo tak, že kvalita ŽP bude dostatečně chráněna a potenciální negativní dopady lze zmírnit na přijatelnou úroveň, s ohledem na technické, ekonomické, sociální a environmentální faktory. Umístění úložiště by nemělo být ve zjevném, obtížně odstranitelném, střetu zájmů v posuzovaném území, indikujícím velmi významné dlouhodobé ohrožení či nadměrné poškození zvláště citlivých ekosystémů a zhoršení stavu jednotlivých složek ŽP s přímým prokazatelně negativním vlivem na zdraví člověka.

Zajištění této podmínky může mít charakter podmiňujícího až vylučujícího kritéria pro umístění hlubinného úložiště ve vybrané lokalitě. Posouzení, zda určité podmínky vyžadují či nevyžadují přijetí určitého opatření, či vylučují umístění úložiště či jeho povrchové části na vybrané lokalitě závisí na výsledku odborných studií v rozsahu posouzení vlivu úložiště na životní prostředí podle legislativních předpisů platných v České republice.

Bezpečnostní, projektové a environmentální požadavky vychází z dokumentu „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště (Vokál et. Al., 2015). Uvedená kritéria a indikátory vychází nejen z požadavků platné tuzemské legislativy, ale i z dostupných mezinárodních doporučení, zejména IAEA a WENRA.

Příprava záměru výstavby HÚ vyžaduje posouzení vlivu přípravy, výstavby a provozu na životní prostředí a obyvatelstvo. Předpokládá se, že dotčené území, ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění bude tvořeno plochami určenými pro výstavbu povrchového areálu HÚ a souvisejících a vyvolaných staveb, včetně ploch zařízení staveniště, navazující projektované územní infrastruktury. Zájmové území, v němž se bude posuzovat vliv na životní prostředí, bude širší, a to v rozsahu podle úrovně vlivu na životní prostředí. Lze říci, že analyzovány budou potenciální vlivy v okruhu jednotek km až několika desítek kilometrů (včetně zvažení možnosti vzniku přeshraničních vlivů). Vlastní popis vlivů pro vzájemné srovnání výběru lokalit však bude (zvláště v úvodní projektové fázi přípravy záměru) proveden pouze v užším zájmovém území povrchového areálu (ZUPA) ve vzdálenostech jejich minimálního předpokládaného dosahu.

Jednou z podmínek návrhu stanoviska je, aby pro fázi podrobného průzkumu pro výběr finální lokality HÚ důlními díly zpracovat studii vlivu na životní prostředí (v rozsahu dle 100/2001 Sb.) včetně následného projednání a respektování při realizaci výsledků projednání.

SEA hodnocení připouští mírně negativní vlivy, protože vychází z předpokladu respektování bezpečnostních, projektových a environmentálních požadavků, jakož i respektování opatření k minimalizaci negativních vlivů, které vzejdou z projektové EIA. Podstatné koncepční vlivy uvedené v kapitole 6. jsou promítnuty do návrhu stanoviska.

Ve vztahu k uvedenému v připomínce, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná lze konstatovat, že vlastní Koncepce byla dokončena a vzata vládou na vědomí 12/2014 Na veřejném projednání 28.6.2017 byl k jednotlivým milníkům uveden stav jejich plnění v prezentaci MPO.

Vyhodnocení konkrétních dopadů v rámci SEA hodnocení nemohou být v rozporu s výsledky studie Geobariery. Zmíněná studie vyhodnocuje kriticky možné dopady, včetně dopadů takových řešení, která by nerespektovala kritické aspekty lokality – například umístění povrchového areálu v méně vhodném místě. Následně

zpracované studie “Plošné a prostorové umístění HÚ v příslušné lokalitě“ prokázaly, že ve zmíněné studii zmíněným kritickým momentům umístění úložiště se na všech lokalitách lze vyhnout právě respektováním střetů zájmů a požadavkům na umístování jaderného zařízení v souladu s atomovou legislativou.

GeoBariéra v citované práci se zabývala šesti možnými lokalitami situovaných v granitoidech, a to v mnohem větším prostoru, než jsou (byla) stanovena průzkumná území na úrovni poznatků 2004 - 2005. Poukazovala na možná rizika jednotlivých lokalit v řešeném prostoru, nikoliv na to, že tato rizika skutečně nastanou.

Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti byla založena v roce 2010 jako poradní orgán MPO za účelem posílení transparentnosti a role obcí v procesu vyhledávání lokality pro hlubinné úložiště. Činnost skupiny přinesla řadu pozitivních výsledků, zejména zakotvení příspěvků obcím (za stanovení průzkumného území) v atomovém zákoně a především návrh věcného záměru zákona o zapojení obcí do rozhodovacího procesu o výběru hlubinného úložiště. Skutečnost, že PS Dialog již de facto neexistuje, vyplývá z toho, že obce v průběhu roku 2016 ze skupiny vystoupily. V řadě případů jde o obce, které jsou nyní zastoupeny v Platformě proti hlubinnému úložišti.

Vyjádření občanských sdružení, občanů a jiných organizací

VZOR

- 26) Nechceme úložiště Kraví Hora – Jana Notoná**
vyjádření z 13.6. 2017 bez č.j.
- 27) Nechceme úložiště Kraví Hora – Martin Schenk**
vyjádření z 13.6. 2017 bez č.j.
- 28) Jaderný odpad – děkujeme, nechceme – Kába František**
vyjádření ze dne 7.7. 2017 bez č.j.
- 29) Severočeský ocelot, z.s. – Benešová Lucie**
vyjádření ze dne 7.7. 2017 bez č.j.
- 30) Zelený kruh – Vondrouš Daniel**
vyjádření ze dne 7.7. 2017 bez č.j.

Upozorňuji na zásadní problém hodnocení, v němž byl ignorován požadavek Ministerstva životního prostředí v závěru zjišťovacího řízení: „Doplnit a komplexně vyhodnotit další reálné (účelné a technicky proveditelné) v úvahu přicházející varianty řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem a stanovit pořadí variant těchto řešení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.“. Žádné doplnění a žádné vyhodnocení variant provedeno nebylo. Dokonce ani nebyly komplexně zhodnoceny a porovnány varianty obsažené již v návrhu koncepce - nulová (dlouhodobé skladování ve skladech vyhořelého paliva), dále přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu a konečně dnes prosazované uložení do hlubinného úložiště v roce 2065. Zpracovatelé hodnocení tak pracovali pouze s variantou poslední.

Ve vlastním vyhodnocení konkrétních dopadů vzbuzuje nedůvěru, když v etapě výběru dvou lokalit, při němž bude prováděna celá řada hlubokých vrtů, je vliv na povrchové a podzemní vody hodnocen jako nulový, v etapě výstavby podzemní laboratoře a úložiště pak jsou všechny vlivy: socio-ekonomické, na ovzduší, hlukovou situaci, povrchové i podzemní vody, půdu, přírodu i krajinu hodnoceny jako nulové až pouze mírně negativní. Takové výsledky jsou v příkrém rozporu s výrazně kritičtějšími zjištěními sdružení GeoBariéra v práci: „Provedení geologických a dalších prací pro hodnocení a zúžení lokalit pro umístění hlubinného úložiště: Předběžná studie proveditelnosti.“ Bez doložení opaku lze tak provedené vyhodnocení koncepce vnímat jako nedostatečné a pouze formální.

Smysluplnost vyhodnocení nabourává také fakt, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná. Některé cíle již měly být naplněny a to v roce 2015 či o něco později, nebo například Pracovní skupina pro dialog o úložišti již přestala existovat. Požaduji proto, aby bylo hodnocení, ale i samotná koncepce vráceny k přepracování a k řádné veřejné diskusi.

Stanovisko zpracovatele:

Požadavek 6, který vzešel ze závěrů zjišťovacího řízení, ignorován zcela jistě nebyl, o tom svědčí i vypořádání tohoto požadavku. V reakci bylo uvedeno, že:

„V předkládané Aktualizaci Koncepce je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů*
- *Přepřacování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Konceptci uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ*
- *Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce*

Lze tedy uzavřít, že platí stávající koncepce nakládání s VJP. Pokud dojde ke změně, bude to předmětem následné Aktualizace Konceptce, a to i na základě nových poznatků v dané oblasti včetně technického rozvoje.“

Diskutovány byly opravdu jen v současné době proveditelné varianty. Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuta z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

V příspěvku ad a) zmiňovaný koncept předávaného správcovství je po technické stránce totožný s dlouhodobým skladováním.

Podle doporučení IAEA umístění hlubinného úložiště by mělo být navrženo tak, že kvalita ŽP bude dostatečně chráněna a potenciální negativní dopady lze zmírnit na přijatelnou úroveň, s ohledem na technické, ekonomické, sociální a environmentální faktory. Umístění úložiště by nemělo být ve zjevném, obtížně odstranitelném, střetu zájmů v posuzovaném území, indikujícím velmi významné dlouhodobé ohrožení či nadměrné poškození zvláště citlivých ekosystémů a zhoršení stavu jednotlivých složek ŽP s přímým prokazatelně negativním vlivem na zdraví člověka.

Zajištění této podmínky může mít charakter podmiňujícího až vylučujícího kritéria pro umístění hlubinného úložiště ve vybrané lokalitě. Posouzení, zda určité podmínky vyžadují či nevyžadují přijetí určitého opatření, či vylučují umístění úložiště či jeho povrchové části na vybrané lokalitě závisí na výsledku odborných studií v rozsahu

posouzení vlivu úložiště na životní prostředí podle legislativních předpisů platných v České republice.

Bezpečnostní, projektové a environmentální požadavky vychází z dokumentu „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště (Vokál et. Al., 2015). Uvedená kritéria a indikátory vychází nejen z požadavků platné tuzemské legislativy, ale i z dostupných mezinárodních doporučení, zejména IAEA a WENRA.

Příprava záměru výstavby HÚ vyžaduje posouzení vlivu přípravy, výstavby a provozu na životní prostředí a obyvatelstvo. Předpokládá se, že dotčené území, ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění bude tvořeno plochami určenými pro výstavbu povrchového areálu HÚ a souvisejících a vyvolaných staveb, včetně ploch zařízení stavenišť, navazující projektované územní infrastruktury. Zájmové území, v němž se bude posuzovat vliv na životní prostředí, bude širší, a to v rozsahu podle úrovně vlivu na životní prostředí. Lze říci, že analyzovány budou potenciální vlivy v okruhu jednotek km až několika desítek kilometrů (včetně zvažení možnosti vzniku přeshraničních vlivů). Vlastní popis vlivů pro vzájemné srovnání výběru lokalit však bude (zvláště v úvodní projektové fázi přípravy záměru) proveden pouze v užším zájmovém území povrchového areálu (ZUPA) ve vzdálenostech jejich minimálního předpokládaného dosahu.

Jednou z podmínek návrhu stanoviska je, aby pro fázi podrobného průzkumu pro výběr finální lokality HÚ důlními díly zpracovat studii vlivu na životní prostředí (v rozsahu dle 100/2001 Sb.) včetně následného projednání a respektování při realizaci výsledků projednání.

SEA hodnocení připouští mírně negativní vlivy, protože vychází z předpokladu respektování bezpečnostních, projektových a environmentálních požadavků, jakož i respektování opatření k minimalizaci negativních vlivů, které vzejdou z projektové EIA. Podstatné koncepční vlivy uvedené v kapitole 6. jsou promítnuty do návrhu stanoviska.

Ve vztahu k uvedenému v připomínce, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná lze konstatovat, že vlastní Koncepce byla dokončena a vzata vládou na vědomí 12/2014 Na veřejném projednání 28.6.2017 byl k jednotlivým milníkům uveden stav jejich plnění v prezentaci MPO.

Vyhodnocení konkrétních dopadů v rámci SEA hodnocení nemohou být v rozporu s výsledky studie Geobariery. Zmíněná studie vyhodnocuje kriticky možné dopady, včetně dopadů takových řešení, která by nerespektovala kritické aspekty lokality – například umístění povrchového areálu v méně vhodném místě. Následně zpracované studie “Plošné a prostorové umístění HÚ v příslušné lokalitě“ prokázaly, že ve zmíněné studii zmíněným kritickým momentům umístění úložiště se na všech lokalitách lze vyhnout právě respektováním střetů zájmů a požadavků na umístění jaderného zařízení v souladu s atomovou legislativou.

GeoBariéra v citované práci se zabývala šesti možnými lokalitami situovaných v granitoidech, a to v mnohem větším prostoru, než jsou (byla) stanovena průzkumná území na úrovni poznatků 2004 - 2005. Poukazovala na možná rizika jednotlivých lokalit v řešeném prostoru, nikoliv na to, že tato rizika skutečně nastanou.

Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti byla založena v roce 2010 jako poradní orgán MPO za účelem posílení transparentnosti a role obcí v procesu vyhledávání lokality pro hlubinné úložiště. Činnost skupiny přinesla řadu pozitivních

výsledků, zejména zakotvení příspěvků obcím (za stanovení průzkumného území) v atomovém zákoně a především návrh věcného záměru zákona o zapojení obcí do rozhodovacího procesu o výběru hlubinného úložiště. Skutečnost, že PS Dialog již de facto neexistuje, vyplývá z toho, že obce v průběhu roku 2016 ze skupiny vystoupily. V řadě případů jde o obce, které jsou nyní zastoupeny v Platformě proti hlubinnému úložišti.

31) Zdravý domov Vysočina vyjádření z 29.6. 2017 bez č.j.

Podstata vyjádření:

Moje vyjádření: Upozorňujeme na zásadní problém hodnocení, v němž byl ignorován požadavek Ministerstva životního prostředí v závěru zjišťovacího řízení: "Doplnit a komplexně vyhodnotit další reálné (účelné a technicky proveditelné) v úvahu přicházející varianty řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem a stanovit pořadí variant těchto řešení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví."

Žádné doplnění a žádné vyhodnocení variant provedeno nebylo. Dokonce ani nebyly komplexně zhodnoceny a porovnány varianty obsažené již v návrhu koncepce - nulová (dlouhodobé skladování ve skladech vyhořelého paliva), dále přepracování vyhořelého paliva na nové palivo (nový závod na přepracování v Rusku v roce 2018?) a uložení pouze zbytků z tohoto procesu a konečně dnes prosazované uložení do hlubinného úložiště v roce 2065. Zpracovatelé hodnocení tak pracovali pouze s variantou poslední.

Ve vlastním vyhodnocení konkrétních dopadů vzbuzuje nedůvěru, když v etapě výběru dvou lokalit, při němž bude prováděna celá řada hlubokých vrtů, je vliv na povrchové a podzemní vody hodnocen jako nulový, v etapě výstavby podzemní laboratoře a úložiště pak jsou všechny vlivy: socio-ekonomické, na ovzduší, hlukovou situaci, povrchové i podzemní vody, půdu, přírodu i krajinu hodnoceny jako nulové až pouze mírně negativní. Takové výsledky jsou v příkrém rozporu s výrazně kritičtějšími zjištěními sdružení GeoBariéra v práci: "Provedení geologických a dalších prací pro hodnocení a zúžení lokalit pro umístění hlubinného úložiště: Předběžná studie proveditelnosti." Bez doložení opaku lze tak provedené vyhodnocení koncepce vnímat jako nedostatečné a pouze formální. S tím souvisí i skutečnost, že hlavním kritériem se stává míra odporu v jednotlivých lokalitách.

Smysluplnost vyhodnocení nabourává také fakt, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná. Některé cíle již měly být naplněny a to v roce 2015 či o něco později, nebo například Pracovní skupina pro dialog o úložišti již přestala existovat.

Požadujeme proto, aby bylo hodnocení, ale i samotná koncepce vráceny k přepracování a k řádné veřejné diskusi.

Stanovisko zpracovatele:

Požadavek 6, který vzešel ze závěrů zjišťovacího řízení ignorován zcela jistě nebyl, o tom svědčí i vypořádání tohoto požadavku. V reakci bylo uvedeno, že :

„V předkládané Aktualizaci Koncepce je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se*

jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů

- Přepřerování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Konceptu uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ
- Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce

Lze tedy uzavřít, že platí stávající koncepce nakládání s VJP. Pokud dojde ke změně, bude to předmětem následné Aktualizace Konceptu, a to i na základě nových poznatků v dané oblasti včetně technického rozvoje.“

Diskutovány byly opravdu jen v současné době proveditelné varianty. Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuto z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

V příspěvku ad a) zmiňovaný koncept předávaného správcovství je po technické stránce totožný s dlouhodobým skladováním.

Podle doporučení IAEA umístění hlubinného úložiště by mělo být navrženo tak, že kvalita ŽP bude dostatečně chráněna a potenciální negativní dopady lze zmírnit na přijatelnou úroveň, s ohledem na technické, ekonomické, sociální a environmentální faktory. Umístění úložiště by nemělo být ve zjevném, obtížně odstranitelném, střetu zájmů v posuzovaném území, indikujícím velmi významné dlouhodobé ohrožení či nadměrné poškození zvláště citlivých ekosystémů a zhoršení stavu jednotlivých složek ŽP s přímým prokazatelně negativním vlivem na zdraví člověka.

Zajištění této podmínky může mít charakter podmiňujícího až vylučujícího kritéria pro umístění hlubinného úložiště ve vybrané lokalitě. Posouzení, zda určité podmínky vyžadují či nevyžadují přijetí určitého opatření, či vylučují umístění úložiště či jeho povrchové části na vybrané lokalitě závisí na výsledku odborných studií v rozsahu posouzení vlivu úložiště na životní prostředí podle legislativních předpisů platných v České republice.

Bezpečnostní, projektové a environmentální požadavky vychází z dokumentu „Požadavky, indikátory vhodnosti a kriteria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště (Vokál et. Al., 2015). Uvedená kriteria a indikátory vychází nejen z požadavků platné tuzemské legislativy, ale i z dostupných mezinárodních doporučení, zejména IAEA a WENRA.

Příprava záměru výstavby HÚ vyžaduje posouzení vlivu přípravy, výstavby a provozu na životní prostředí a obyvatelstvo. Předpokládá se, že dotčené území, ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění bude tvořeno plochami určenými pro výstavbu povrchového areálu HÚ a souvisejících a vyvolaných staveb, včetně ploch zařízení staveniště, navazující projektované územní infrastruktury. Zájmové území, v němž se bude posuzovat vliv na životní prostředí, bude širší, a to v rozsahu podle úrovně vlivu na životní prostředí. Lze říci, že analyzovány budou potenciální vlivy v okruhu jednotek km až několika desítek kilometrů (včetně zvážení možnosti vzniku přeshraničních vlivů). Vlastní popis vlivů pro vzájemné srovnání výběru lokalit však bude (zvláště v úvodní projektové fázi přípravy záměru) proveden pouze v užším zájmovém území povrchového areálu (ZUPA) ve vzdálenostech jejich minimálního předpokládaného dosahu.

Jednou z podmínek návrhu stanoviska je, aby pro fázi podrobného průzkumu pro výběr finální lokality HÚ důlními díly zpracovat studii vlivu na životní prostředí (v rozsahu dle 100/2001 Sb.) včetně následného projednání a respektování při realizaci výsledků projednání.

SEA hodnocení připouští mírně negativní vlivy, protože vychází z předpokladu respektování bezpečnostních, projektových a environmentálních požadavků, jakož i respektování opatření k minimalizaci negativních vlivů, které vzejdou z projektové EIA. Podstatné koncepční vlivy uvedené v kapitole 6. jsou promítnuty do návrhu stanoviska.

Ve vztahu k uvedenému v připomínce, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná lze konstatovat, že vlastní Koncepce byla dokončena a vzata vládou na vědomí 12/2014 Na veřejném projednání 28.6.2017 byl k jednotlivým milníkům uveden stav jejich plnění v prezentaci MPO.

Vyhodnocení konkrétních dopadů v rámci SEA hodnocení nemohou být v rozporu s výsledky studie Geobariery. Zmíněná studie vyhodnocuje kriticky možné dopady, včetně dopadů takových řešení, která by nerespektovala kritické aspekty lokality – například umístění povrchového areálu v méně vhodném místě. Následně zpracované studie “Plošné a prostorové umístění HÚ v příslušné lokalitě“ prokázaly, že ve zmíněné studii zmíněným kritickým momentům umístění úložiště se na všech lokalitách lze vyhnout právě respektováním střetů zájmů a požadavků na umístování jaderného zařízení v souladu s atomovou legislativou.

GeoBariéra v citované práci se zabývala šesti možnými lokalitami situovaných v granitoidech, a to v mnohem větším prostoru, než jsou (byla) stanovena průzkumná území na úrovni poznatků 2004 - 2005. Poukazovala na možná rizika jednotlivých lokalit v řešeném prostoru, nikoliv na to, že tato rizika skutečně nastanou.

Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti byla založena v roce 2010 jako poradní orgán MPO za účelem posílení transparentnosti a role obcí v procesu vyhledávání lokality pro hlubinné úložiště. Činnost skupiny přinesla řadu pozitivních výsledků, zejména zakotvení příspěvků obcím (za stanovení průzkumného území) v atomovém zákoně a především návrh věcného záměru zákona o zapojení obcí do

rozhodovacího procesu o výběru hlubinného úložiště. Skutečnost, že PS Dialog již de facto neexistuje, vyplývá z toho, že obce v průběhu roku 2016 ze skupiny vystoupily. V řadě případů jde o obce, které jsou nyní zastoupeny v Platformě proti hlubinnému úložišti.

32) Za záchranu kostela sv. Jiljí – Ing. Kanta Richard vyjádření bez data a bez č.j.

Podstata vyjádření:

- a) Požaduji, aby do koncepce bylo zapracováno biologické hodnocení lokalit, které bude předcházet plošným geologickým průzkumům v prostoru jejich konání, čili po celém stanoveném průzkumném území. Pokračování těchto průzkumů by mělo být vázáno na toto hodnocení. Důvodem je, že do jedné z prvních průzkumných metod bude spadat geochemický průzkum, jenž obnáší v síti 100 x 100 m (respektive 200 x 200 m) obnažit skálu na nezvětralý povrch, což obnáší cca 4000 míst v ploše regionu prokopaných do hloubek cca 3 metry. Přičemž již dnes víme, že na některých lokalitách je přítomnost živočichů ve značných plochách chráněných v nejpřísnějším možném režimu. Bernská konvence zakazuje tyto živočichy i jen rušit lidskou přítomností, natož takovými průzkumnými metodami ničit jejich životní prostředí. Konkrétně se například jedná o mloka skvrnitého a čolka horského. Z toho je patrné, že rozhodně nemůže stačit jakékoliv hodnocení omezující se pouze do prostoru povrchových areálů.
- b) Chybí srovnání alternativ pro hlubinné ukládání odpadů. To se omezuje pouze na obecná konstatování: "Některé země od přepracování ustoupili.", "Je preferováno v řadě zemí." a tp. Přičemž se navíc soustřeďují na podporu pouze hlubinného ukládání. Dalo by se tímto argumentovat i naopak, například, tím, že Švýcarsko ustoupilo od žulových hornin pro úsudek, že ty jsou nebezpečné pro vznik mikrotrhlin při vrtání a jiné.

Takhle bychom mohli argumentovat též nebezpečností hlubinných úložišť v souvislosti s nedávnou havárií v Hanfordu 10. května tohoto roku, kde kvůli unikající radiaci (propadlý tunel) bylo nutné evakuovat nejbližší okolí. Očekával bych tedy, že bude existovat odborné zhodnocení na bázi vědeckých poznatků s ohledem především na bezpečnost, než na tendence v EU. Myslím, že podstatné je též hodnocení i ve smyslu reaktorů IV. generace, právě s ohledem na množství odpadu, jenž při zmenšení nutného prostoru pro něj by vyvolal prostor pro zvýšení počtu lokalit vhodných pro uložení odpadu v ČR.

- c) Jestliže se počítá s novelizací nařízení vlády o výši odvodů na jaderný účet, očekával bych i pro krátkodobý horizont možnost "novelizovat" v rámci poznání i způsob likvidace jaderného odpadu.

Žádám tedy o zapracování připomínek do koncepce a hodnocení vlivů na živ. prostředí.

Stanovisko zpracovatele:

Ad a)

Biologické hodnocení je dokument, který může uložit podle §67 aktuálně platného znění zákona o ochraně přírody a krajiny pouze orgán ochrany přírody z důvodu získání příslušného podkladu pro vydání konkrétního typu souhlasu, povolení, správního rozhodnutí podle typu správní procedury, týkající se konkrétního charakteru obecného či zvláštního zájmu ochrany přírody podle povahy věci. Lze ale

souhlasit s názorem, že pokud má být geochemický či jiný průzkum řešen popsanou metodou, je nutno ověřit podrobným biologickým průzkumem prováděným „ex ante“ minimálně po celé předcházející vegetační období aktuální stav zájmového území podle hustoty sítě průzkumných bodů a dílčích ploch. Na základě výsledků takového průzkumu předběžně vyloučit nebo omezit místa průzkumu s potenciálně nežádoucí mírou ovlivnění biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů nebo druhů celostátně ochranně významných.

Do návrhu stanoviska Část A. Podmínky a požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví pak Zpracovatel Vyhodnocení uvedl podmínku:

Jako jednu z podmínek pro řešení plošného geochemického průzkumu zajišťovat komplexní biologický průzkum v zájmovém území s cílem vyloučit nebo omezit místa průzkumu s potenciálně nežádoucí mírou ovlivnění biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů nebo druhů celostátně ochranně významných.

Do Části B. Podmínky a požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000 pak:

Existenci EVL v rámci průzkumných území předběžně pokládat za vylučující kritérium již pro lokalizaci průzkumných geologických prací řešených formou hlubokých vrtů. Pokud bude podán průkaz o nezbytnosti těchto prací na území EVL z hlediska důsledného prověření strukturně geologických a hydrogeologických podmínek v těchto průzkumných územích, zajistit předběžné vyhodnocení potenciálních vlivů na předměty ochrany a integritu těchto EVL na základě komplexního biologického průzkumu a biotopového mapování a na základě výstupů těchto průzkumů vyloučit nebo omezit rozsah průzkumných prací uvedeného charakteru.

Ad b)

V předkládané Aktualizaci Konceptce je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů
- Přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Konceptci uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ
- Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce

Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do

bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuto z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Rozhodnutí o možnosti přepracování paliva bude muset přijmout provozovatel a teprve následně dle jeho technických podkladů aktualizována Koncepce. Ve vztahu k reaktorům IV generace nelze doporučení akceptovat, protože s takovým reaktorem na území ČR zatím neuvažuje. Výzkum v oblasti přepracování paliva není uveden pod položkami, které lze financovat z jaderného účtu.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

Švýcarsko neustoupilo od varianty hlubinného ukládání. Pouze změnilo technický koncept, tedy místo ukládání do krystalinických hornin do jílových sedimentů. Na rozdíl od České republiky to geologická situace ve Švýcarsku umožňuje.

Ad c)

Nová atomová legislativa (AZ 263/2016 Sb. a související vyhlášky a nařízení vlády) upravuje výši odvodů na jaderný účet.

Zároveň se počítá i se sledováním technického vývoje.

Jedním z cílů koncepce v rámci Koncepční cíle pro program výzkumu a vývoje je i:

Průběžně aktualizovat a realizovat program výzkumu a vývoje pro potřeby hlubinného ukládání RAO a VJP v souladu s harmonogramem přípravy HÚ.

Podporovat projekty zaměřené na vytvoření báze znalostí v problematice minimalizace vzniku radioaktivních odpadů, redukce jejich objemu a zlepšení jejich charakterizace, bezpečného a ekonomicky přijatelného ukládání RAO a VJP a uzavřeného palivového cyklu palivového cyklu pro udržitelnou jadernou energetiku.¹

33) Jihočeské matky, o.s. – pravopis ponechán vyjádření ze dne 16.6. 2017 bez č.j.

Podstata vyjádření:

a) Naše sdružení požadovalo již ve fázi zjišťovacího řízení posouzení různých variant nakládání s vyhořelým jaderným palivem (např. odložené ukládání paliva, mezinárodní úložiště, přepracování paliva). Požadavek na posouzení variant (reálných, účelných a technicky realizovatelných) vyslovilo i Ministerstvo životního prostředí v závěrech svého zjišťovacího řízení v prosinci 2016. Zpracovatelé předloženého materiálu tento požadavek zcela ignorovali. „Posouzena“ byla pouze

¹ Základní a aplikovaný výzkum zaměřený na vývoji nových, efektivnějších palivových cyklů s menším množstvím vzniklých radioaktivních odpadů je zahrnut do Národního programu výzkumu, dílčího programu Bezpečná a efektivní jaderná energetika (TP4-DP1). SÚRAO podle zákona koordinuje výzkum týkající se nakládání s RAO a VJP odpady a zahrnuje získané poznatky v ČR a ve světě do plánů pro přípravu hlubinného úložiště.

varianta ukládání odpadu do hlubinného úložiště (HÚ) od roku 2065. I takto zredukované posouzení má vady - žádné posouzení v podstatě provedeno nebylo, neboť zpracovatel ve svém materiálu uvedl, že, cit.: „Vlastní realizace a provoz HÚ je řešen mimo časovou působnost posuzované Aktualizace Koncepte“.

Varianta ukládání vyhořelého jaderného paliva byla posouzena pouze s ohledem na přípravné práce. Výsledky tohoto hodnocení nelze považovat za seriózní. Například vlivy na ovzduší, hlukové faktory, vlivy na půdu, socioekonomické vlivy jsou hodnoceny jako nulové či maximálně mírně negativní. Ani zapříisáhlý fanoušek jaderné energetiky jistě nevěří tomu, že by stavba takového rozsahu měla minimální vliv například na ovzduší či hlukovou zátěž okolí. Chybí zde také vyhodnocení dopadů havárie v úložišti samotném či při dopravě radioaktivního odpadu.

Stanovisko zpracovatele:

V předkládané Aktualizaci Koncepte je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů*
- *Přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Konceptu uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ*
- *Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce*

Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuta z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

Podle doporučení IAEA umístění hlubinného úložiště by mělo být navrženo tak, že kvalita ŽP bude dostatečně chráněna a potenciální negativní dopady lze zmírnit na přijatelnou úroveň, s ohledem na technické, ekonomické, sociální a environmentální

faktory. Umístění úložiště by nemělo být ve zjevném, obtížně odstranitelném, střetu zájmů v posuzovaném území, indikujícím velmi významné dlouhodobé ohrožení či nadměrné poškození zvláště citlivých ekosystémů a zhoršení stavu jednotlivých složek ŽP s přímým prokazatelně negativním vlivem na zdraví člověka.

Zajištění této podmínky může mít charakter podmiňujícího až vylučujícího kritéria pro umístění hlubinného úložiště ve vybrané lokalitě. Posouzení, zda určité podmínky vyžadují či nevyžadují přijetí určitého opatření, či vylučují umístění úložiště či jeho povrchové části na vybrané lokalitě závisí na výsledku odborných studií v rozsahu posouzení vlivu úložiště na životní prostředí podle legislativních předpisů platných v České republice.

Bezpečnostní, projektové a environmentální požadavky vychází z dokumentu „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště (Vokál et. Al., 2015). Uvedená kritéria a indikátory vychází nejen z požadavků platné tuzemské legislativy, ale i z dostupných mezinárodních doporučení, zejména IAEA a WENRA.

Příprava záměru výstavby HÚ vyžaduje posouzení vlivu přípravy, výstavby a provozu na životní prostředí a obyvatelstvo. Předpokládá se, že dotčené území, ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění bude tvořeno plochami určenými pro výstavbu povrchového areálu HÚ a souvisejících a vyvolaných staveb, včetně ploch zařízení staveniště, navazující projektované územní infrastruktury. Zájmové území, v němž se bude posuzovat vliv na životní prostředí, bude širší, a to v rozsahu podle úrovně vlivu na životní prostředí. Lze říci, že analyzovány budou potenciální vlivy v okruhu jednotek km až několika desítek kilometrů (včetně zvažení možnosti vzniku přeshraničních vlivů). Vlastní popis vlivů pro vzájemné srovnání výběru lokalit však bude (zvláště v úvodní projektové fázi přípravy záměru) proveden pouze v užším zájmovém území povrchového areálu (ZUPA) ve vzdálenostech jejich minimálního předpokládaného dosahu.

Jednou z podmínek návrhu stanoviska je, aby pro fázi podrobného průzkumu pro výběr finální lokality HÚ důlními díly zpracovat studii vlivu na životní prostředí (v rozsahu dle 100/2001 Sb.) včetně následného projednání a respektování při realizaci výsledků projednání.

SEA hodnocení připouští mírně negativní vlivy, protože vychází z předpokladu respektování bezpečnostních, projektových a environmentálních požadavků, jakož i respektování opatření k minimalizaci negativních vlivů, které vzejdou z projektové EIA.

Hodnocení vybraného technického řešení je možné až na výsledné finální lokalitě, neboť tam jsme schopní na konkrétním technickém řešení a daných podmínkách (nejen klimatických, ale například i napojení na infrastrukturu, atd.) doložit dopady na životní prostředí. Toto bude součástí procesu EIA, neboť předpokládáme, že záměr tohoto rozsahu bude nutné doložit tímto způsobem.

b) V materiálu jsou uváděny nepřesné, zavádějící a neaktuální informace:

- a) pracovní skupina pro dialog o úložišti již dávno nepracuje
- b) cíle koncepce v oblasti komunikace s veřejností (otevřenost, transparentnost) měly být splněny již dávno, splněny nejsou a soudě podle způsobu jednání SÚRAO s dotčenou veřejností v úložišťových lokalitách ani splněny nebudou
- c) v úvodu materiálu nejsou uvedeny nové lokality pro případnou výstavbu hlubinného úložiště Temelín a Dukovany (ty jsou uvedeny mezi řádky na konci celého materiálu)

d) neexistuje uvedený soulad se Společnou úmluvou o bezpečnosti při nakládání s VJP, podle které by „Rozhodnutí, která mohou mít potenciální vliv na zdraví, společnost nebo životní prostředí, by měla být prováděna s těmi, kterých se dotýkají“. Neexistuje ani soulad s požadavky směrnice Rady 2011/70/Euratom: „ Ve styku veřejností je třeba uplatňovat princip transparentnosti“. To vše by si možná autoři tohoto materiálu přáli, praxe v České republice však svědčí o pravém opaku.

Celý materiál by měl být také podroben mezistátnímu posouzení. Nelze akceptovat tvrzení autorů, že cit: „Z hlediska lokalizace prověřovaných lokalit HU, skladů VJP, přípovrchových a povrchových úložišť RAO nelze reálně předpokládat, že související doprava do budoucího HÚ bude mít přeshraniční vliv. Mezinárodní posouzení v rámci předkládané Aktualizace Koncepce tak lze vyloučit “ Předpokládat mohou na papíře kdeco, v takovémto posouzení je však třeba fakticky doložit takovátoto tvrzení. Pokud by například došlo k havárii při přepravě vysoce nebezpečných radioaktivních odpadů, nelze příhraniční vliv vyloučit.

Z výše uvedených důvodů požadujeme, aby celý materiál byl vrácen k přepracování a znovu předložen k posouzení.

Stanovisko zpracovatele:

K bodu a)

Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti byla založena v roce 2010 jako poradní orgán MPO za účelem posílení transparentnosti a role obcí v procesu vyhledávání lokality pro hlubinné úložiště. Byla složena z 33 členů (14 zástupci obcí ze 7 lokalit, 7 lokálních NGO, 2 celorepublikové NGO, SÚRAO, MPO, MŽP, SÚJB, poslanecká sněmovna, senát, experti z oblastí sociologie, geologie, právní). Činnost skupiny přinesla řadu pozitivních výsledků, zejména zakotvení příspěvků obcím (za stanovení průzkumného území) v atomovém zákoně a především návrh věcného záměru zákona o zapojení obcí do rozhodovacího procesu o výběru hlubinného úložiště. Skutečnost, že PS Dialog již neexistuje, je především vinou obcí, které v průběhu roku 2016 ze skupiny vystoupily, nikoli vinou SÚRAO. V současné době se připravuje projekt, který by inicioval vznik regionálních pracovních skupin v jednotlivých lokalitách.

K bodu b)

Tvrzení, že SÚRAO špatně komunikuje s veřejností a neplní v této oblasti cíle koncepce je pouze obecného charakteru, není nijak konkrétně doloženo a nezakládá se na pravdě. SÚRAO dlouhodobě, pravidelně a otevřeně komunikuje se zástupci všech obcí v dotčených lokalitách:

- *Pravidelné osobní návštěvy vedoucích pracovníků SÚRAO v lokalitách,*
- *Elektronická komunikace se zástupci týkající se aktuálního dění a podstatných otázek kolem HÚ,*
- *Vydávání časopisu Zprávy ze Správy, který je distribuován na 14 000 adres,*
- *Internetové stránky, které detailně informují o všech aktivitách SÚRAO,*
- *Facebookový profil,*
- *Takřka nepřetržitě je odpovídáno na dotazy vznesené v rámci zákona č. 106/1999 Sb.*

Aktualizovaná Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem definuje čtyři koncepční doporučení pro komunikaci s veřejností, z nichž tři jsou beze zbytku (s)plněna. Jediným bodem, jehož plnění je v současné době

přerušeno, je činnost Pracovní skupiny pro dialog o hlubinném úložišti. Otázka mezistátního posouzení vyplyne z požadavků sousedních států.

K bodu c)

Ve vyhodnocení je uvedeno, že příprava hlubinného úložiště byla v České republice zahájena již v polovině 80-tých let, kdy byly realizovány geologicko-průzkumné práce na lokalitě Temelín v rámci státního výzkumného úkolu A 01-159-812/06. Byl vyhlouben 700 m hluboký vrt, který potvrdil, že geologický blok moldanubického krystalinika je vhodný pro výstavbu hlubinného úložiště.

Polygony v okolí jaderných elektráren byly do úvah o lokalitách zařazeny později a jsou prováděny výzkumné práce v rámci tzv. Projektu Moldanubikum. Česká republika tak reagovala na celosvětový trend zkoumání území v blízkosti existujících jaderných zařízení. Hlavním motivem těchto aktivit je snížení nákladů a potenciálních komplikací při dopravě radioaktivních odpadů z místa dočasného skladování do místa definitivního uložení. Obdobně postupovali např. ve Švédsku, Finsku nebo Švýcarsku. Nejedná se o lokality ve smyslu definice pro stanovení průzkumného území, Výzkumné práce jsou prováděny na širším území s cílem prověřit, zda je možné v tomto území nalézt odpovídající geologický masiv a lokalizovat případné průzkumné území pro další práce.

To, že tyto oblasti jsou více prověřovány, vychází i z cílů, uvedených v tabulce 9, Aktualizace Koncepce nakládání s RAO a VJP v ČR. Tam je uvedeno, že jedním z úkolů je „Provedení výzkumných studií k nalezení dalších potenciálně vhodných lokali HÚ včetně revizí prací provedených do roku 2002“.

Revizí prací provedených do roku 2002 se pak zabývala zpráva „Kritické zhodnocení čtyř potenciálních lokalit pro vybudování HÚ VJP a RAO v Českém masivu (Borohrádek, Teplá, Opatovice-Silvánka a Nový Bydžov- Lodín, SÚRAO, 2016).

K bodu d)

Podle vyjádření není plněno

- Společná úmluva o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a bezpečnosti při nakládání s radioaktivními odpady (Joint Convention on the Safety of Spent Fuel Management and on the Safety of Radioactive Waste Management), souhlas s podpisem viz usnesení vlády č. 593 z 25. září 1997, platnost od 18. 6. 2001
- Směrnice Rady 2011/70/Euratom, ze dne 19. července 2011, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. V podstatě se jedná v daném případě o dialog s veřejností při přípravě HÚ.

Jedním z nástrojů byla Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti, která byla založena v roce 2010 jako poradní orgán MPO za účelem posílení transparentnosti a role obcí v procesu vyhledávání lokality pro hlubinné úložiště. Činnost skupiny přinesla řadu pozitivních výsledků, zejména zakotvení příspěvků obcím (za stanovení průzkumného území) v atomovém zákoně a především návrh věcného záměru zákona o zapojení obcí do rozhodovacího procesu o výběru hlubinného úložiště. Skutečnost, že PS Dialog již de facto neexistuje, vyplývá z toho, že obce v průběhu roku 2016 ze skupiny vystoupily. V řadě případů jde o obce, které jsou nyní zastoupeny v Platformě proti hlubinnému úložišti. SÚRAO v současnosti hledá jiný vhodný způsob komunikace s dotčenou veřejností.

Vyhodnocení uvádí, že jediná lokalita potencionálního HÚ poblíž hranic (s Rakouskou republikou) je Chlum - jedná se o lokalitu, kde nebylo požádáno o průzkumné území a ani se v současnosti nepředpokládá, že by o průzkumné území bylo požádáno. Z hlediska lokalizace prověřovaných lokalit HÚ, skladů VJP, přípovrchových a povrchových úložišť RAO nelze reálně předpokládat, že související doprava do budoucího HÚ bude mít přeshraniční vliv. Mezinárodní posouzení v rámci předkládané Aktualizace Koncepce tak lze vyloučit.

Pokud by z prověřovaných lokalit nebyla vybrána konečná (a záložní) varianta, pak by bylo nutno posoudit další záložní lokality (včetně lokality Chlum), což by však bylo předmětem nové Aktualizace Koncepce.

Koncepce včetně vyhodnocení vlivů na ŽP byla řádně projednána s veřejností na veřejném projednání. Vypořádání obdržených vyjádření bude zveřejněno v IS SEA a na webových stránkách MPO.

Na základě požadavku Rakouska proběhlo 11.9.2017 mezistátní projednání. Zápis, včetně zpracovaných odpovědí na dotazy byly odeslány 22.9.2017.

Ostatní země, tj. Německo, Polsko a Slovensko, zaslaly své vyjádření a projednání nepožadovaly. I tyto země obdržely zodpovězené dotazy, které v rámci procesu SEA vznesly.

34) Calla, sdružení pro záchranu prostředí - pravopis ponechán vyjádření ze dne 30.6. 2017 bez č.j.

Podstata vyjádření:

Vyjádření k vyhodnocení podle zákona č. 100/2001 Sb. na koncepci „Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“

Podle § 10c odst. (3) zákona 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí podáváme toto své vyjádření k Vyhodnocení koncepce zpracované týmem RNDr. Tomáše Bajera, Ing. Josefa Tomáška a RNDr. Milana Macháčka a v některých bodech i k Aktualizaci koncepce samé:

- a) Zpracovatelé vyhodnocení vlivů na životní prostředí zcela ignorovali požadavek Ministerstva životního prostředí na doplnění dalších uskutečnitelných variant nakládání s vyhořelým jaderným palivem a jejich komplexní zhodnocení: „Doplnit a komplexně vyhodnotit další reálné (účelné a technicky proveditelné) v úvahu přicházející varianty řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem a stanovit pořadí variant těchto řešení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.“. Jejich tvrzení že vyhodnocení bylo provedeno již v hodnoceném dokumentu je tvrzení, které nevede k racionálnímu výsledku. Požadavek MŽP byl formulován na základě došlých připomínek ve zjišťovacím řízení právě takto, že potřebné vyhodnocení v Aktualizaci koncepce provedeno není! Na str. 44-45 lze najít pouze stručný text o délce jedné strany, tvrdící proč ta či ona varianta nejde, u nulové varianty dokonce je ono tvrzení jen ve dvou větách.

Vyhodnocení dopadů mělo proběhnout minimálně u variant zmíněných v koncepci - dlouhodobé skladování, přepracování vyhořelého paliva a rychlá cesta k úložišti (dnešní postup), což nenastalo. Argumentace, která zazněla na veřejném projednání, že mezinárodní vědecká komunita se dohodla, že nejlepší je hlubinné ukládání, je v rovině tvrzení bez dokladů jaká komunita, jak a kde. Ignorována zůstala varianta odloženého ukládání - posun termínů pro výběr lokality a stavbu úložiště v řádu desítek let (mnohem více času na zodpovědný

výběr úložiště a příležitost pro vývoj technologií na využití dnešního odpadu), která není totožnou s nulovou variantou dlouhodobého skladování do doby nalezení přijatelného řešení (koncept předávaného správcovství).

Lze jen litovat, že dosavadní hodnocení dopadů na životní prostředí nebylo využito pro poctivou diskusi a zvážení různých možností jak naložit s vyhořelým jaderným palivem, a třebaš věrohodnější odůvodnění prosazované cesty hlubinného úložiště s otevřením v roce 2065o jestliže jsou předkladatelé přesvědčeni, že jediné ta je správná.

Stanovisko zpracovatele:

Požadavek 6, který vzešel ze závěrů zjišťovacího řízení ignorován zcela jistě nebyl, o tom svědčí i vypořádání tohoto požadavku. V reakci bylo uvedeno, že :

„V předkládané Aktualizaci Koncepce je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů*
- *Přepřerování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Konceptci uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ*
- *Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce*

Lze tedy uzavřít, že platí stávající koncepce nakládání s VJP. Pokud dojde ke změně, bude to předmětem následné Aktualizace Koncepce, a to i na základě nových poznatků v dané oblasti včetně technického rozvoje.“

Diskutovány byly opravdu jen v současné době proveditelné varianty. Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuto z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

V příspěvku ad a) zmiňovaný koncept předávaného správcovství je po technické stránce totožný s dlouhodobým skladováním.

- b) Za nedostatek vyhodnocení považujeme, že nikde nezmiňuje zastaralost v řadě milníků. 75 % cílů v oblasti komunikace s veřejností má již prošlá data a například Pracovní skupina pro dialog o úložišti již přestala existovat. Problematické, protože již nerealistické, jsou ale i milníky klíčové pro výběr lokality pro hlubinné úložiště. Výběr lokalit pro etapu průzkumů má být oznámen v závěru roku 2018. Budou stačit dva roky na povolení průzkumných území a vrtů, výběr realizační firmy, provedení vrtných prací a měření a jejich vyhodnocení včetně oponentního posouzení kritérií tak, aby již v roce 2020 byly vybrány dvě finální lokality? Podle nás rozhodně ne. I termín na další práce sloužící k výběru finální lokality v roce 2025 (kdy má být připravena i projektová a bezpečnostní dokumentace ke schválení) je příliš krátký a neodpovídá ani harmonogramu dle Aktualizace referenčního projektu hlubinného úložiště radioaktivních odpadů v hypotetické lokalitě - průvodní zpráva, Pospíšková, Vokál a kol., ÚJV Řež, duben 2012.

Stanovisko zpracovatele:

Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti byla založena v roce 2010 jako poradní orgán MPO za účelem posílení transparentnosti a role obcí v procesu vyhledávání lokality pro hlubinné úložiště. Činnost skupiny přinesla řadu pozitivních výsledků, zejména zakotvení příspěvků obcím (za stanovení průzkumného území) v atomovém zákoně a především návrh věcného záměru zákona o zapojení obcí do rozhodovacího procesu o výběru hlubinného úložiště. Skutečnost, že PS Dialog již neexistuje, vyplývá z toho, že obce v průběhu roku 2016 ze skupiny vystoupily. V řadě případů jde o obce, které jsou nyní zastoupeny v Platformě proti hlubinnému úložišti.

SURAO v současnosti hledá jiný vhodný způsob komunikace s dotčenou veřejností a obcemi.

Ve vztahu k uvedenému v připomínce, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná lze konstatovat, že vlastní Koncepce byla dokončena a vzata vládou na vědomí 12/2014 Na veřejném projednání 28.6.2017 byl k jednotlivým milníkům uveden stav jejich plnění v prezentaci MPO

Kromě toho lze upozornit, že cíle koncepce, které jsou již za časovým horizontem, nemají žádný vliv ve vztahu k provedenému SEA hodnocení.

- c) Co se týká vlastního vyhodnocení, jak velký tým a jak jej prováděl? Jaké analýzy či studie měl k dispozici při tomto hodnocení? Proč v hodnocení nejčastěji uváděné 0 - tedy žádný vliv, případně v kombinaci s -1 - tedy potenciálně negativní vliv na vybranou složku životního prostředí jsou v rozporu s předpoklady v „Aktualizaci referenčního projektu hlubinného úložiště radioaktivních odpadů v hypotetické lokalitě - průvodní zpráva“, Pospíšková, Vokál a kol., ÚJV Řež, duben 2012, Kap. 3. Vliv výstavby a provozu hlubinného úložiště na životní prostředí nebo v „Provedení geologických a dalších prací pro hodnocení a zúžení lokalit pro umístění hlubinného úložiště, Zpráva o řešení a výsledcích projektu“, Skořepa a kol., Sdružení Geobariéra, leden 2006, Kap. 4.3.2. Střety zájmů a závěry předběžné studie proveditelnosti?

Působí pak velmi nedůvěryhodně, když ve fázi průzkumu pro výběr dvou lokalit, kdy budou prováděny hluboké vrty s dopady na půdu, povrchové vody a

potenciálně i vody podzemní a biotu jsou všechny aspekty hodnoceny 0. Obdobně v některých aspektech pro fázi podrobného průzkumu. Jen těžko lze u cíle Zahájit výstavbu podzemní laboratoře, která bude znamenat největší terénní úpravy na povrchu a zahájení ražby, že zrovna v této etapě bude hluková zátěž pouze 0, nejhůře -1. To samé vlivy na horninové prostředí, vodu nebo krajinu. Taktéž samotná výstavba úložiště je svým hodnocením podceňována a v rozporu se závěry výše uvedených studií.

Dokonce v samotném vyhodnocení v kapitole 6. na str. 175 nacházíme celkem věrohodný popis „již podstatných vlivů“ ve fázi podrobného průzkumu a stavby laboratoře, aniž je to promítnuto v hodnocení.

Stanovisko zpracovatele:

Tým zpracovatelů SEA je patrný z úvodních stránek SEA vyhodnocení.

Podle doporučení IAEA umístění hlubinného úložiště by mělo být navrženo tak, že kvalita ŽP bude dostatečně chráněna a potenciální negativní dopady lze zmírnit na přijatelnou úroveň, s ohledem na technické, ekonomické, sociální a environmentální faktory. Umístění úložiště by nemělo být ve zjevném, obtížně odstranitelném, střetu zájmů v posuzovaném území, indikujícím velmi významné dlouhodobé ohrožení či nadměrné poškození zvláště citlivých ekosystémů a zhoršení stavu jednotlivých složek ŽP s přímým prokazatelně negativním vlivem na zdraví člověka.

Zajištění této podmínky může mít charakter podmiňujícího až vylučujícího kritéria pro umístění hlubinného úložiště ve vybrané lokalitě. Posouzení, zda určité podmínky vyžadují či nevyžadují přijetí určitého opatření, či vylučují umístění úložiště či jeho povrchové části na vybrané lokalitě závisí na výsledku odborných studií v rozsahu posouzení vlivu úložiště na životní prostředí podle legislativních předpisů platných v České republice.

Bezpečnostní, projektové a environmentální požadavky vychází z dokumentu „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště (Vokál et. Al., 2015). Uvedená kritéria a indikátory vychází nejen z požadavků platné tuzemské legislativy, ale i z dostupných mezinárodních doporučení, zejména IAEA a WENRA.

Vyhodnocení konkrétních dopadů v rámci SEA hodnocení nemohou být v rozporu s výsledky studie Geobarier. Zmíněná studie vyhodnocuje kriticky možné dopady, včetně dopadů takových řešení, která by nerespektovala kritické aspekty lokality – například umístění povrchového areálu v méně vhodném místě. Následně zpracované studie “Plošné a prostorové umístění HÚ v příslušné lokalitě“ prokázaly, že ve zmíněné studii zmíněným kritickým momentům umístění úložiště se na všech lokalitách lze vyhnout právě respektováním střetů zájmů a požadavkům na umístování jaderného zařízení v souladu s atomovou legislativou.

GeoBariéra v citované práci se zabývala šesti možnými lokalitami situovaných v granitoidech, a to v mnohem větším prostoru, než jsou (byla) stanovena průzkumná území na úrovni poznatků 2004 - 2005. Poukazovala na možná rizika jednotlivých lokalit v řešeném prostoru, nikoliv na to, že tato rizika skutečně nastanou.

Příprava záměru výstavby HÚ vyžaduje posouzení vlivu přípravy, výstavby a provozu na životní prostředí a obyvatelstvo. Předpokládá se, že dotčené území, ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění bude tvořeno plochami určenými pro výstavbu povrchového areálu HÚ a souvisejících a vyvolaných staveb, včetně ploch zařízení stavenišť, navazující projektované územní infrastruktury. Zájmové území,

v němž se bude posuzovat vliv na životní prostředí, bude širší, a to v rozsahu podle úrovně vlivu na životní prostředí. Lze říci, že analyzovány budou potenciální vlivy v okruhu jednotek km až několika desítek kilometrů (včetně zvážení možnosti vzniku přeshraničních vlivů). Vlastní popis vlivů pro vzájemné srovnání výběru lokalit však bude (zvláště v úvodní projektové fázi přípravy záměru) proveden pouze v užším zájmovém území povrchového areálu (ZUPA) ve vzdálenostech jejich minimálního předpokládaného dosahu.

Jednou z podmínek návrhu stanoviska je, aby pro fázi podrobného průzkumu pro výběr finální lokality HÚ důlními díly zpracovat studii vlivu na životní prostředí (v rozsahu dle 100/2001 Sb.) včetně následného projednání a respektování při realizaci výsledků projednání.

SEA hodnocení připouští mírně negativní vlivy, protože vychází z předpokladu respektování bezpečnostních, projektových a environmentálních požadavků, jakož i respektování opatření k minimalizaci negativních vlivů, které vzejdou z projektové EIA.

Podstatné koncepční vlivy uvedené v kapitole 6. jsou promítnuty do návrhu stanoviska.

Hodnocení vybraného technického řešení je možné až na výsledné finální lokalitě, neboť tam jsme schopni na konkrétním technickém řešení a daných podmínkách (nejen klimatických, ale například i napojení na infrastrukturu, atd.) doložit dopady na životní prostředí. Toto bude součástí procesu EIA, neboť předpokládáme, že záměr tohoto rozsahu bude nutné doložit tímto způsobem.

d) V kapitole 11. hodnocení jsou stanoveny indikátory (kritéria) pro výběr projektů, která jsou pak pro jednotlivé cíle koncepce vybrána v tab. 24. Nikde se však již tyto indikátory nepromítají do podmínek v návrhu stanoviska MŽP. Kdo a jak by je měl používat? Nebudou bez provázání do podmínek zase rychle zapomenuty a práce na jejich výběru tak vyhozena?

Stanovisko zpracovatele:

Tato kritéria budou zohledněna SÚRAO při výběru vhodné lokality HÚ.

Pro vlastní výběr lokality HÚ (cíl Koncepce - 9. - Vybrat minimálně 2 vhodné kandidátní lokality pro HÚ se stanoviskem dotčených obcí a předložit vládě ke schválení) platí zároveň indikátory, které SÚRAO definovala v dokumentu „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště“ (2015). Specifikace těchto indikátorů vychází nejen z požadavků platné české legislativy z oblasti báňské, jaderné a environmentální, ale rovněž z mezinárodních doporučení.

e) Protože již ve fázi průzkumu pro výběr lokalit pro úložiště budou prováděny hluboké vrty s dopady na terén či využití povrchové vody v místě umístění vrtných souprav a také na jejich příjezdové trase, požadujeme v podmínkách návrhu stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000 vyloučit již v této fázi možnost umístit vrty do EVL a PO a provést před povolením průzkumných územní biologické hodnocení pro omezení střetů s ochranou přírody.

Stanovisko zpracovatele:

Biologické hodnocení je dokument, který může uložit podle §67 aktuálně platného znění zákona o ochraně přírody a krajiny pouze orgán ochrany přírody z důvodu

získání příslušného podkladu pro vydání konkrétního typu souhlasu, povolení, správního rozhodnutí podle typu správní procedury, týkající se konkrétního charakteru obecného či zvláštního zájmu ochrany přírody podle povahy věci. Je však účelné i pro zájmová území hlubokých vrtů řešit jako součást ověření stavu a kvality dochovaného (i přírodního) prostředí biologický průzkum, kterým bude provedena aktuální analýza prostorů a míst výskytu zvláště chráněných, evropsky významných či celostátně ochránářsky významných druhů rostlin a živočichů, případně ověření výskytu evropsky významných přírodních stanovišť/biotopů nebo kvalitních přírodních biotopů dle Katalogu biotopů ČR v místech vrtného průzkumu. Takový průzkum by měl být součástí přípravné dokumentace pro povolení a provádění hlubokých vrtů, pokud by měly být řešeny na území EVL, pak o to s větším důrazem.

Do návrhu stanoviska Část A. Podmínky a požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví pak Zpracovatel Vyhodnocení uvedl podmínku:

Jako jednu z podmínek pro řešení plošného geochemického průzkumu zajišťovat komplexní biologický průzkum v zájmovém území s cílem vyloučit nebo omezit místa průzkumu s potenciálně nežádoucí mírou ovlivnění biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů nebo druhů celostátně ochránářsky významných.

Do Části B. Podmínky a požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000 pak:

Existenci EVL v rámci průzkumných území předběžně pokládat za vylučující kritérium již pro lokalizaci průzkumných geologických prací řešených formou hlubokých vrtů. Pokud bude podán průkaz o nezbytnosti těchto prací na území EVL z hlediska důsledného prověření strukturně geologických a hydrogeologických podmínek v těchto průzkumných územích, zajistit předběžné vyhodnocení potenciálních vlivů na předměty ochrany a integritu těchto EVL na základě komplexního biologického průzkumu a biotopového mapování a na základě výstupů těchto průzkumů vyloučit nebo omezit rozsah průzkumných prací uvedeného charakteru.

f) Na str. 185 hodnocení je omylem rozšířena tab. 16 pro Čihadlo o vodní zdroje z Hrádku.

Stanovisko zpracovatele:

Jedná se o tiskovou chybu při převodu tabulky z MS - Excel, která nemá vliv na hodnocení koncepce.

g) Protože nebyly splněny požadavky Ministerstva životního prostředí ze závěrů zjišťovacího řízení, zejména na doplnění a zhodnocení variant nakládání s vyhořelým jaderným palivem (připomínka 1.), protože hodnocení v řadě aspektů je nedůvěryhodné a v rozporu s jinými studiemi i dosavadními znalostmi o podobě průzkumů a výstavby úložiště (připomínka 3.) a konečně i protože vlastní koncepce je v části věnované výběru lokality pro úložiště reálně nesplnitelná (připomínka 2.), požadujeme vydat negativní stanovisko nebo vrátit vyhodnocení k přepracování a Aktualizaci koncepce k nové aktualizaci.

Stanovisko zpracovatele:

Uvedené připomínky jsou výše okomentovány. Další postup v procesu SEA závisí na MŽP.

**35) Bystřičáci z.s. – Ing. Novotný Vít
vyjádření ze dne 7.7. 2017 bez č.j.**

Podstata vyjádření:

a) Upozorňuji na zásadní problém hodnocení, v němž byl ignorován požadavek Ministerstva životního prostředí v závěru zjišťovacího řízení: „Doplnit a komplexně vyhodnotit další reálné (účelné a technicky proveditelné) v úvahu přicházející varianty řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem a stanovit pořadí variant těchto řešení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.“. Žádné doplnění a žádné vyhodnocení variant provedeno nebylo. Dokonce ani nebyly komplexně zhodnoceny a porovnány varianty obsažené již v návrhu koncepce - nulová (dlouhodobé skladování ve skladech vyhořelého paliva), dále přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu a konečně dnes prosazované uložení do hlubinného úložiště v roce 2065. Zpracovatelé hodnocení tak pracovali pouze s variantou poslední. Ve vlastním vyhodnocení konkrétních dopadů vzbuzuje nedůvěru, když v etapě výběru dvou lokalit, při němž bude prováděna celá řada hlubokých vrtů, je vliv na povrchové a podzemní vody hodnocen jako nulový, v etapě výstavby podzemní laboratoře a úložiště pak jsou všechny vlivy: socio-ekonomické, na ovzduší, hlukovou situaci, povrchové i podzemní vody, půdu, přírodu i krajinu hodnoceny jako nulové až pouze mírně negativní. Takové výsledky jsou v příkrém rozporu s výrazně kritičtějšími zjištěními sdružení GeoBariéra v práci: „Provedení geologických a dalších prací pro hodnocení a zúžení lokalit pro umístění hlubinného úložiště: Předběžná studie proveditelnosti.“ Bez doložení opaku lze tak provedené vyhodnocení koncepce vnímat jako nedostatečné a pouze formální.

Stanovisko zpracovatele:

Požadavek 6, který vzešel ze závěrů zjišťovacího řízení ignorován zcela jistě nebyl, o tom svědčí i vypořádání tohoto požadavku. V reakci bylo uvedeno, že :

„V předkládané Aktualizaci Koncepce je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů*
- *Přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Koncepci uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ*
- *Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce*

Lze tedy uzavřít, že platí stávající koncepce nakládání s VJP. Pokud dojde ke změně, bude to předmětem následné Aktualizace Koncepce, a to i na základě nových poznatků v dané oblasti včetně technického rozvoje.“

Diskutovány byly opravdu jen v současné době proveditelné varianty. Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuto z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

Podle doporučení IAEA umístění hlubinného úložiště by mělo být navrženo tak, že kvalita ŽP bude dostatečně chráněna a potenciální negativní dopady lze zmírnit na přijatelnou úroveň, s ohledem na technické, ekonomické, sociální a environmentální faktory. Umístění úložiště by nemělo být ve zjevném, obtížně odstranitelném, střetu zájmů v posuzovaném území, indikujícím velmi významné dlouhodobé ohrožení či nadměrné poškození zvláště citlivých ekosystémů a zhoršení stavu jednotlivých složek ŽP s přímým prokazatelně negativním vlivem na zdraví člověka.

Zajištění této podmínky může mít charakter podmiňujícího až vylučujícího kritéria pro umístění hlubinného úložiště ve vybrané lokalitě. Posouzení, zda určité podmínky vyžadují či nevyžadují přijetí určitého opatření, či vylučují umístění úložiště či jeho povrchové části na vybrané lokalitě závisí na výsledku odborných studií v rozsahu posouzení vlivu úložiště na životní prostředí podle legislativních předpisů platných v České republice.

Bezpečnostní, projektové a environmentální požadavky vychází z dokumentu „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště (Vokál et. Al., 2015). Uvedená kritéria a indikátory vychází nejen z požadavků platné tuzemské legislativy, ale i z dostupných mezinárodních doporučení, zejména IAEA a WENRA.

Příprava záměru výstavby HÚ vyžaduje posouzení vlivu přípravy, výstavby a provozu na životní prostředí a obyvatelstvo. Předpokládá se, že dotčené území, ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění bude tvořeno plochami určenými pro výstavbu povrchového areálu HÚ a souvisejících a vyvolaných staveb, včetně ploch zařízení stavenišť, navazující projektované územní infrastruktury. Zájmové území, v němž se bude posuzovat vliv na životní prostředí, bude širší, a to v rozsahu podle úrovně vlivu na životní prostředí. Lze říci, že analyzovány budou potenciální vlivy v okruhu jednotek km až několika desítek kilometrů (včetně zvažení možnosti vzniku přeshraničních vlivů). Vlastní popis vlivů pro vzájemné srovnání výběru lokalit však bude (zvláště v úvodní projektové fázi přípravy záměru) proveden pouze v užším zájmovém území povrchového areálu (ZUPA) ve vzdálenostech jejich minimálního předpokládaného dosahu.

Jednou z podmínek návrhu stanoviska je, aby pro fázi podrobného průzkumu pro výběr finální lokality HÚ důlními díly zpracovat studii vlivu na životní prostředí (v rozsahu dle 100/2001 Sb.) včetně následného projednání a respektování při realizaci výsledků projednání.

SEA hodnocení připouští mírně negativní vlivy, protože vychází z předpokladu respektování bezpečnostních, projektových a environmentálních požadavků, jakož i respektování opatření k minimalizaci negativních vlivů, které vzejdou z projektové EIA.

Vyhodnocení konkrétních dopadů v rámci SEA hodnocení nemohou být v rozporu s výsledky studie Geobariery. Zmíněná studie vyhodnocuje kriticky možné dopady, včetně dopadů takových řešení, která by nerespektovala kritické aspekty lokality – například umístění povrchového areálu v méně vhodném místě. Následně zpracované studie “Plošné a prostorové umístění HÚ v příslušné lokalitě“ prokázaly, že ve zmíněné studii zmíněným kritickým momentům umístění úložiště se na všech lokalitách lze vyhnout právě respektováním střetů zájmů a požadavkům na umístování jaderného zařízení v souladu s atomovou legislativou.

GeoBariéra v citované práci se zabývala šesti možnými lokalitami situovaných v granitoidech, a to v mnohem větším prostoru, než jsou (byla) stanovena průzkumná území na úrovni poznatků 2004 - 2005. Poukazovala na možná rizika jednotlivých lokalit v řešeném prostoru, nikoliv na to, že tato rizika skutečně nastanou.

b) V lokalitě Kraví Hora máme již jednu negativní zkušenost se stejnou projekční skupinou, která teď připravuje HÚ. Vytěžené uranové ložisko Olší-Drahonín (v jeho bezprostřední blízkosti má HÚ vzniknout) se mělo zatápnout 40 let, ale již za 2 roky vytékala radioaktivní voda na povrch. Nemáme žádné záruky, že tomu tak nebude i v případě HÚ! Úložiště má vzniknout mezi dvěma vydobytými prostory, nebude zastřešené, v okolí jsou důlní ořesy z bortících se chodeb, výškové rozdíly několik set metrů na několika kilometrech je naprosto proti zásadám vhodných lokalit, stejně tak horninové složení je zcela odlišné jak na jiných lokalitách, území nemá být oploceno a trvale střeženo (pro teroristický útok je to tak pouze týden vrtacích prací v zalesněném prostoru-mnohem hlučnější kradení dřeva zde běžně beztravně probíhá) a jako jediné má být dokonce na patře, aby se všechen odpad vešel do zdejšího nedostatečného prostoru. Jediným důvodem, proč je tato nejhorší lokalita dodatečně zařazena mezi vytypované lokality, je dlouhodobá korupce veřejných činitelů v regionu Kraví Hora a tím je koupena jejich lokalita.

Stanovisko zpracovatele:

Uvedené informace se nezakládají zcela na reálném základu. Nikdy nebyla prognóza, že ložisko Olší-Drahonín bude zatopeno za 40 let. Těžba v jámě Olší byla ukončena 17. března 1989, zbytkové zásoby byly odepsány, jáma byla posléze zasypána, důlní díla byla v roce 1996 zatopena. Doba 40 let zatápění se netýká ani mnohem většího ložiska Rožná. Toto však nemá žádnou souvislost s kandidátní lokalitou pro HÚ Kraví Hora. Zcela logicky jako u ostatních lokalit bude předmětná lokalita posuzována podle materiálu „Požadavky, indikátory vhodnosti a kriteria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště

Lokalita Kraví hora je na seznamu potenciálně vhodných lokalit. O tom, zda bude doporučena pro další etapu průzkumných prací, nebo dokonce jako finální lokalita není rozhodnuto. Bude podrobena detailnímu zkoumání, s hodnocení bezpečnosti,

aby o jejím případném využití mohlo být rozhodnuto na základě vědeckých argumentů.

c) Smysluplnost vyhodnocení nabourává také fakt, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná. Některé cíle již měly být naplněny a to v roce 2015 či o něco později, nebo například Pracovní skupina pro dialog o úložišti již přestala existovat. Požaduji proto, aby bylo hodnocení, ale i samotná koncepce vráceny k přepracování a k řádné veřejné diskusi. Děkuji za odpověď.

Stanovisko zpracovatele:

Ve vztahu k uvedenému v připomínce, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná lze konstatovat, že vlastní Koncepce byla dokončena a vzata vládou na vědomí 12/2014 Na veřejném projednání 28.6.2017 byl k jednotlivým milníkům uveden stav jejich plnění v prezentaci MPO .

Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti, která byla založena v roce 2010 jako poradní orgán MPO za účelem posílení transparentnosti a role obcí v procesu vyhledávání lokality pro hlubinné úložiště. Činnost skupiny přinesla řadu pozitivních výsledků, zejména zakotvení příspěvků obcím (za stanovení průzkumného území) v atomovém zákoně a především návrh věcného záměru zákona o zapojení obcí do rozhodovacího procesu o výběru hlubinného úložiště. Skutečnost, že PS Dialog již de facto neexistuje, vyplývá z toho, že obce v průběhu roku 2016 ze skupiny vystoupily. V řadě případů jde o obce, které jsou nyní zastoupeny v Platformě proti hlubinnému úložišti. SURAO v současnosti hledá jiný vhodný způsob komunikace s dotčenou veřejností.

36) Spolek Javořice z.s. – Hana Veronika Konvalinková (pravopis ponechán) vyjádření ze dne 7.7. 2017 bez č.j.

Podstata vyjádření:

Jménem Spolku Javořice z.s. bych se jako jeho předsedkyně chtěla vyjádřit k Aktualizaci koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem.

a) Za nejzásadnější problém „Aktualizace“ považuji absenci vyhodnocení variantních řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem. Tyto varianty jsou zde pouze zmíněny, nejsou však rozpracovány a reálně zvažovány jako alternativy. Požadavek MŽP přitom byl, aby tyto varianty bylo doplněny a komplexně zhodnoceny a zároveň bylo stanoveno pořadí těchto variant z hlediska vlivu na životní prostředí a zdraví obyvatel. Zpracovatelé návrhu v zásadě pracují pouze s jednou variantou a to je pro koncepční dokument naprosto nepřijatelné.

Stanovisko zpracovatele:

V předkládané Aktualizaci Koncepce je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasů rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude*

nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů

- *Přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Konceptci uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ*
- *Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce*

Lze tedy uzavřít, že platí stávající koncepce nakládání s VJP. Pokud dojde ke změně, bude to předmětem následné Aktualizace Konceptce, a to i na základě nových poznatků v dané oblasti včetně technického rozvoje.“

Diskutovány byly opravdu jen v současné době proveditelné varianty. Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuta z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

b) *“Podle doporučení IAEA umístění hlubinného úložiště by mělo být navrženo tak, že kvalita ŽP bude dostatečně chráněna a potenciální negativní dopady lze zmírnit na přijatelnou úroveň, s ohledem na technické, ekonomické, sociální a environmentální faktory.“ - str. 155. “Aktualizace“ tedy k umístění HÚ uvádí, že negativní dopady by měly být zmírněny “na přijatelnou úroveň“. Vzhledem k tomu, že se jedná o koncepční dokument, požadují, aby toto obecné vyjádření “Konceptce“ charakterizovala a stanovila kritéria toho, co bude považováno za “přijatelnou úroveň negativního dopadu“ vzhledem k jednotlivým složkám ŽP a zdraví obyvatel. Pro budoucí porovnání a výběr z uvažovaných lokalit, považují možnost porovnání těchto parametrů v jednotlivých lokalitách za zásadní.*

Stanovisko zpracovatele:

Uvedený požadavek nemůže být plněn v rámci SEA, ale v až v rámci projektové EIA, která bude muset zohledňovat plnění limitů platných v době realizace záměru. Za přijatelnou úroveň případného negativního dopadu lze považovat nevýznamné zvýšení vlivu na posuzovanou složku. Ve fázi rozhodování, která lokalita splní lépe požadavky kritérií, nelze úroveň negativního dopadu podrobněji stanovit. To lze až při detailnější znalosti dat v dalších etapách. Každopádně dopady konkrétního řešení

na konkrétní lokalitě v aktuálních podmínkách stavu životního prostředí budou předmětem posuzování EIA.

c) „Aktualizace“; na mnoha místech pracuje s termíny nebo fakty, která již nejsou delší dobu v platnosti.

Stanovisko zpracovatele:

Koncepce byla dokončena a vzata vládou na vědomí 12/2014. Na veřejném projednání 28.6.2017 byl k jednotlivým milníkům uveden stav jejich plnění v prezentaci MPO.

Vzhledem k tomu, že není blíže určeno, jaká terminologie není v platnosti, nelze adekvátně dotaz zodpovědět.

d) Jako cíle „Koncepce“ uvádí:

- stanovovat a upřesňovat strategicky opodstatněné, vědecky, technologicky, ekologicky, finančně a společensky přijatelné zásady a cíle pro nakládání s RAO a VJP v ČR;
- udržovat systémový rámec pro rozhodování orgánů a organizací odpovědných za nakládání s RAO a VJP v ČR;
- srozumitelným způsobem sdělovat informace o dlouhodobém řešení způsobu nakládání s RAO a VJP všem dotčeným subjektům i širší veřejnosti a zároveň umožňovat dotčené veřejnosti účinně participovat na naplňování cílů Koncepce;
- vytvářet rámec pro hodnocení pokroku v oblasti nakládání s RAO a VJP a pro zpracování příslušných zpráv v rámci Společné úmluvy o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivním odpadem¹ a v rámci směrnice Rady 2011/70/Euratom, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.

Tyto cíle „Aktualizace koncepce“ nenaplnuje vůbec, některé jen zčásti.

Stanovisko zpracovatele:

Konstatace je velmi obecná, a není zcela jasná, které cíle Koncepce vůbec nenaplnuje a které jen zčásti.

Nicméně způsob nakládání s RAO, přístup k řešení nakládání s RAO je formulován v atomové legislativě (AZ263/2016 Sb. a relevantních vyhláškách i národních strategických dokumentech Státní energetická politika, Akční plán rozvoje jaderné energetiky.

Rovněž jsou pravidelně předkládány zprávy, vyžadované v rámci Společné úmluvy o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivním odpadem a v rámci směrnice Rady 2011/70/Euratom.

SÚRAO dlouhodobě, pravidelně a otevřeně komunikuje se zástupci všech obcí v dotčených lokalitách:

- Pravidelné osobní návštěvy vedoucích pracovníků SÚRAO v lokalitách,
- Elektronická komunikace se zástupci týkající se aktuálního dění a podstatných otázek kolem HÚ,
- Vydávání časopisu Zprávy ze Správy, který je distribuován na 14 000 adres,
- Internetové stránky, které detailně informují o všech aktivitách SÚRAO,
- Facebookový profil,
- Takřka nepřetržitě je odpovídáno na dotazy vznesené v rámci zákona č. 106/1999 Sb.

Aktualizovaná Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem definuje čtyři koncepční doporučení pro komunikaci s veřejností, z nichž tři jsou beze zbytku (s)plněna. Jediným bodem, jehož plnění je v současné době přerušeno, je činnost Pracovní skupiny pro dialog o hlubinném úložišti.

Z výše zmíněných důvodů požaduji, aby bylo hodnocení, ale i samotná koncepce vráceny k přepracování a k řádné veřejné diskusi. Děkuji. O dalším postupu si přeji být informována.

Stanovisko zpracovatele:

Koncepce včetně vyhodnocení vlivů na ŽP byla řádně projednána s veřejností na veřejném projednání. Vypořádání obdržených vyjádření bude zveřejněno v IS SEA a na webových stránkách MPO.

37) - 23 občanů

Broukalová Zdenka, Bulvová Iva, Černá Olga, Dítětová Dagmar, Haspeklo Josef, Janda Petr, Jandová Miroslava, Johanisová Naděžda, Krušina Pavel, Kurfürst Petr, Ludvík Bohuslav, Maštaliř Stanislav, Mikešová Kateřina, Mikoláš Petr, Nováček Jiří, Rada Pavel, Řezníčková Věra, Sýkora Milan, Šimek Vojtěch, Štědrá Zuzana, Švaříčková Jana, Vacková Irena, Zahradníčková Helena

vyjádření z období 20.6. 2017 – 7.7. 2017 bez čj.

Upozorňuji na zásadní problém hodnocení, v němž byl ignorován požadavek Ministerstva životního prostředí v závěru zjišťovacího řízení: „Doplnit a komplexně vyhodnotit další reálné (účelné a technicky proveditelné) v úvahu přicházející varianty řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem a stanovit pořadí variant těchto řešení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.“. Žádné doplnění a žádné vyhodnocení variant provedeno nebylo. Dokonce ani nebyly komplexně zhodnoceny a porovnány varianty obsažené již v návrhu koncepce - nulová (dlouhodobé skladování ve skladech vyhořelého paliva), dále přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu a konečně dnes prosazované uložení do hlubinného úložiště v roce 2065. Zpracovatelé hodnocení tak pracovali pouze s variantou poslední.

Ve vlastním vyhodnocení konkrétních dopadů vzbuzuje nedůvěru, když v etapě výběru dvou lokalit, při němž bude prováděna celá řada hlubokých vrtů, je vliv na povrchové a podzemní vody hodnocen jako nulový, v etapě výstavby podzemní laboratoře a úložiště pak jsou všechny vlivy: socio-ekonomické, na ovzduší, hlukovou situaci, povrchové i podzemní vody, půdu, přírodu i krajinu hodnoceny jako nulové až pouze mírně negativní. Takové výsledky jsou v příkrém rozporu s výrazně kritičtějšími zjištěními sdružení GeoBariéra v práci: „Provedení geologických a dalších prací pro hodnocení a zúžení lokalit pro umístění hlubinného úložiště: Předběžná studie proveditelnosti.“ Bez doložení opaku lze tak provedené vyhodnocení koncepce vnímat jako nedostatečné a pouze formální.

Smysluplnost vyhodnocení nabourává také fakt, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná. Některé cíle již měly být naplněny a to v roce 2015 či o něco později, nebo například Pracovní skupina pro dialog o úložišti již přestala existovat. Požaduji proto, aby bylo hodnocení, ale i samotná koncepce vráceny k přepracování a k řádné veřejné diskusi.

Stanovisko zpracovatele:

Požadavek 6, který vzešel ze závěrů zjišťovacího řízení ignorován zcela jistě nebyl, o tom svědčí i vypořádání tohoto požadavku. V reakci bylo uvedeno, že :

„V předkládané Aktualizaci Koncepce je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů*
- *Přepřerování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Konceptu uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ*
- *Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce*

Lze tedy uzavřít, že platí stávající koncepce nakládání s VJP. Pokud dojde ke změně, bude to předmětem následné Aktualizace Koncepce, a to i na základě nových poznatků v dané oblasti včetně technického rozvoje.“

Diskutovány byly opravdu jen v současné době proveditelné varianty. Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuto z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

Podle doporučení IAEA umístění hlubinného úložiště by mělo být navrženo tak, že kvalita ŽP bude dostatečně chráněna a potenciální negativní dopady lze zmírnit na přijatelnou úroveň, s ohledem na technické, ekonomické, sociální a environmentální faktory. Umístění úložiště by nemělo být ve zjevném, obtížně odstranitelném, střetu zájmů v posuzovaném území, indikujícím velmi významné dlouhodobé ohrožení či nadměrné poškození zvláště citlivých ekosystémů a zhoršení stavu jednotlivých složek ŽP s přímým prokazatelně negativním vlivem na zdraví člověka.

Zajištění této podmínky může mít charakter podmiňujícího až vylučujícího kritéria pro umístění hlubinného úložiště ve vybrané lokalitě. Posouzení, zda určité podmínky vyžadují či nevyžadují přijetí určitého opatření, či vylučují umístění úložiště či jeho povrchové části na vybrané lokalitě závisí na výsledku odborných studií v rozsahu

posouzení vlivu úložiště na životní prostředí podle legislativních předpisů platných v České republice.

Bezpečnostní, projektové a environmentální požadavky vychází z dokumentu „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště (Vokál et. Al., 2015). Uvedená kritéria a indikátory vychází nejen z požadavků platné tuzemské legislativy, ale i z dostupných mezinárodních doporučení, zejména IAEA a WENRA.

Příprava záměru výstavby HÚ vyžaduje posouzení vlivu přípravy, výstavby a provozu na životní prostředí a obyvatelstvo. Předpokládá se, že dotčené území, ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění bude tvořeno plochami určenými pro výstavbu povrchového areálu HÚ a souvisejících a vyvolaných staveb, včetně ploch zařízení stavenišť, navazující projektované územní infrastruktury. Zájmové území, v němž se bude posuzovat vliv na životní prostředí, bude širší, a to v rozsahu podle úrovně vlivu na životní prostředí. Lze říci, že analyzovány budou potenciální vlivy v okruhu jednotek km až několika desítek kilometrů (včetně zvažení možnosti vzniku přeshraničních vlivů). Vlastní popis vlivů pro vzájemné srovnání výběru lokalit však bude (zvláště v úvodní projektové fázi přípravy záměru) proveden pouze v užším zájmovém území povrchového areálu (ZUPA) ve vzdálenostech jejich minimálního předpokládaného dosahu.

Jednou z podmínek návrhu stanoviska je, aby pro fázi podrobného průzkumu pro výběr finální lokality HÚ důlními díly zpracovat studii vlivu na životní prostředí (v rozsahu dle 100/2001 Sb.) včetně následného projednání a respektování při realizaci výsledků projednání.

SEA hodnocení připouští mírně negativní vlivy, protože vychází z předpokladu respektování bezpečnostních, projektových a environmentálních požadavků, jakož i respektování opatření k minimalizaci negativních vlivů, které vzejdou z projektové EIA.

Podstatné koncepční vlivy uvedené v kapitole 6. jsou promítnuty do návrhu stanoviska.

Hodnocení vybraného technického řešení je možné až na výsledné finální lokalitě, neboť tam jsme schopní na konkrétním technickém řešení a daných podmínkách (nejen klimatických, ale například i napojení na infrastrukturu, atd.) doložit dopady na životní prostředí. Toto bude součástí procesu EIA, neboť předpokládáme, že záměr tohoto rozsahu bude nutné doložit tímto způsobem.

Ve vztahu k uvedenému v připomínce, že hodnocená koncepce je již v řadě svých cílů neplatná lze konstatovat, že vlastní Koncepce byla dokončena a vzata vládou na vědomí 12/2014 Na veřejném projednání 28.6.2017 byl k jednotlivým milníkům uveden stav jejich plnění v prezentaci MPO.

Kromě toho lze upozornit, že cíle koncepce, které jsou již za časovým horizontem, nemají žádný vliv ve vztahu k provedenému SEA hodnocení.

Vyhodnocení konkrétních dopadů v rámci SEA hodnocení nemohou být v rozporu s výsledky studie Geobarier. Zmíněná studie vyhodnocuje kriticky možné dopady, včetně dopadů takových řešení, která by nerespektovala kritické aspekty lokality – například umístění povrchového areálu v méně vhodném místě. Následně zpracované studie “Plošné a prostorové umístění HÚ v příslušné lokalitě“ prokázaly, že ve zmíněné studii zmíněným kritickým momentům umístění úložiště se na všech

lokality lze vyhnout právě respektováním střetů zájmů a požadavkům na umístování jaderného zařízení v souladu s atomovou legislativou.

GeoBariéra v citované práci se zabývala šesti možnými lokalitami situovaných v granitoidech, a to v mnohem větším prostoru, než jsou (byla) stanovena průzkumná území na úrovni poznatků 2004 - 2005. Poukazovala na možná rizika jednotlivých lokalit v řešeném prostoru, nikoliv na to, že tato rizika skutečně nastanou.

Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti byla založena v roce 2010 jako poradní orgán MPO za účelem posílení transparentnosti a role obcí v procesu vyhledávání lokality pro hlubinné úložiště. Činnost skupiny přinesla řadu pozitivních výsledků, zejména zakotvení příspěvků obcím (za stanovení průzkumného území) v atomovém zákoně a především návrh věcného záměru zákona o zapojení obcí do rozhodovacího procesu o výběru hlubinného úložiště. Skutečnost, že PS Dialog již neexistuje, vyplývá z toho, že obce v průběhu roku 2016 ze skupiny vystoupily. V řadě případů jde o obce, které jsou nyní zastoupeny v Platformě proti hlubinnému úložišti.

38) Pavlík Pavel

vyjádření ze dne 7.7. bez č.j.

Podstata vyjádření:

a) Upozorňuji na zásadní problém hodnocení, v němž byl ignorován požadavek Ministerstva životního prostředí v závěru zjišťovacího řízení: „Doplnit a komplexně vyhodnotit další reálné (účelné a technicky proveditelné) v úvahu přicházející varianty řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem a stanovit pořadí variant těchto řešení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.“. Žádné doplnění a žádné vyhodnocení variant provedeno nebylo. Dokonce ani nebyly komplexně zhodnoceny a porovnány varianty obsažené již v návrhu koncepce - nulová (dlouhodobé skladování ve skladech vyhořelého paliva), dále přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu a konečně dnes prosazované uložení do hlubinného úložiště v roce 2065. Zpracovatelé hodnocení tak pracovali pouze s variantou poslední - s variantou uložení do hlubinného úložiště.

Stanovisko zpracovatele:

Požadavek 6, který vzešel ze závěrů zjišťovacího řízení ignorován zcela jistě nebyl, o tom svědčí i vypořádání tohoto požadavku. V reakci bylo uvedeno, že :

„V předkládané Aktualizaci Koncepce je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů*

- *Přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Konceptci uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ*
- *Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce*

Lze tedy uzavřít, že platí stávající koncepce nakládání s VJP. Pokud dojde ke změně, bude to předmětem následné Aktualizace Konceptce, a to i na základě nových poznatků v dané oblasti včetně technického rozvoje.“

Diskutovány byly opravdu jen v současné době proveditelné varianty.

b) Vzhledem ke skutečnosti, že se problém týká v největší míře vyhořelého jaderného paliva, musím v této souvislosti upozornit na skutečnost, že jediný provozovatel jaderných elektráren v ČR, společnost ČEZ, opakovaně veřejně prohlašuje, že vyhořelé palivo v té podobě, v jaké ho současné reaktory dokáží využít, tedy z necelých 5 %, považuje do budoucna za cenný zdroj energie pro nové generace reaktorů. V grafice vývoje generací reaktorů, prezentovaném na webu společnosti ČEZ, lze zjistit, že komerční nástup IV. generace reaktorů, schopných využít i dnešní vyhořelé palivo, je možné očekávat zhruba v horizontu 40 let. I kdyby se tato doba protáhla na dvojnásobek, stále je to nepoměrně méně, než doba v řádu statisíc let, kdy je vyhořelé palivo nutné izolovat od okolní atmosféry. Pokud má být v ČR využívána jaderná energie i do budoucna, z pohledu dobrého hospodáře snad ani není možné akceptovat koncepci, podle níž je nejlepším řešením nenávratně ukládat vyhořelé jaderné palivo obsahující 95 % nevyužité energie jen proto, že „nemáme NYNÍ k dispozici lepší řešení, než je výstavba hlubinného úložiště

Stanovisko zpracovatele:

Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuta z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Dle definice atomového zákona č. 263/2016 Sb. je „ukládáním radioaktivního odpadu trvalé umístění radioaktivního odpadu do prostoru, objektu nebo zařízení bez úmyslu jej vyjmout“.

Proto skladování není jen nutným technologickým důvodem pro snížení tepelného výkonu, ale dává i možnost sledovat technický vývoj a přiměřeně zareagovat. Předpokládaná životnost obalových souborů typu CASTOR toto prozatím umožňuje.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

c) Dále Česká republika prostřednictvím Správy úložišť radioaktivních odpadů dlouhodobě prokazuje, že není schopna dodržovat vlastní zákony už při vyhledávání lokality a že mantinely pro postup v této činnosti nejsou vymezeny zákony této republiky, nýbrž politickými rozhodnutími. Jako příklad obcházení zákonů uvádím, že geologické práce, které Správa úložišť prováděla (nebo zamýšlela provádět) v rámci 1. etapy průzkumu, jsou nyní pro stejný účel a ve shodných podrobnostech, tj. potřebné pro vyhodnocení lokalit a zúžení jejich počtu, prováděny jako výzkum, pro který se nestanovuje průzkumné území, protože platnost rozhodnutí, kterými byla na sedmi lokalitách stanovena průzkumná území, již skončila. Dalším příkladem nedodržování zákonů je skutečnost, že řízením projektů průzkumných prací byl pověřen řešitel, který neměl pro takovou činnost zákonem požadovanou odbornou kvalifikaci. Pokud profesionálové ze Správy úložišť nejsou schopni/ochotni vykonávat svou činnost v rámci platných zákonů už v této fázi přípravy úložiště, s největší pravděpodobností nebudou mít potřebu ohlížet se na zákony ani v dalších fázích budování a provozu úložiště. Za této situace by bylo vůči občanům ČR krajně nezodpovědné přijímat jakákoli nenávratná řešení, tedy i uložení vyhořelého paliva do hlubinného úložiště. Z tohoto pohledu všechna slova o odpovědnosti budoucím generacím nelze vnímat jinak, než jako účelová. Požaduji proto, aby bylo hodnocení, ale i samotná koncepce vráceny k přepracování a k řádné veřejné diskusi.

Stanovisko zpracovatele:

SÚRAO při hledání lokality pro hlubinné úložiště jedná v souladu s platnými zákony a důsledně se řídí danými pravidly. Pokud má zpracovatel vyjádření v tomto směru jakékoli poznatky či podezření, měl by je konkretizovat, popřípadě oznámit příslušným instancím. Jinak se pohybujeme pouze v obecné rovině bez jakýchkoli hmatatelných důkazů.

Je třeba se správně orientovat v pojmech jako je geologický výzkum a geologický průzkum (viz. zákon 62/1988 Sb.). V současné době Česká republika nemá konkrétní místo pro hlubinné úložiště, kde by byl realizován průzkum pro jeho vybudování. V rámci prováděných prací se zkoumá geologická stavba potenciálně vhodných lokalit, aby bylo možné pochopit zákonitosti vzniku a vývoje této stavby a aby bylo možné na základě těchto poznatků rozhodnout, která území jsou perspektivní pro další hodnocení. K získání těchto informací jsou využívány pouze metody geologického výzkumu (to znamená, že nejsou prováděny žádné technické práce se zásahem do pozemku). Průzkumné geologické práce budou prováděny v další etapě prací, kde cílem bude zkoumání parametrů horniny s cílem vybudování povrchové a podzemní části.

Průzkumné území pro zvláštní zásah do zemské kůry samo o sobě není nutné pro sběr dat (geologických, hydrogeologických a dalších) v lokalitách. Stanovení průzkumných území ovšem umožní detailněji definovat požadavky na technické práce v dalších etapách. V následujících letech se skutečně bez stanovení průzkumného území nelze obejít. Legislativa při zužování a výběru finálních lokalit vyžaduje nejprve stanovení průzkumného a následně tzv. chráněného území. Je třeba navíc zdůraznit, že proti rozhodnutí ministerstva životního prostředí o neprodloužení platnosti průzkumných území byl podán rozklad, do dnešního dne nebylo vydáno pravomocné rozhodnutí v této záležitosti.

Práce na přípravě projektů geologických prací byla odborně zajištěna. Ve druhém pololetí 2015 SÚRAO začala realizovat práce na projektech geologických prací pro 7 lokalit. Dne 24. 09. 2015 byla dokončena pracovní verze projektu pro PÚ ZZZK

Čertovka a odeslána k projednání s dotčenými obcemi. Po zpracování připomínek obcí byla vypracována definitivní verze projektu (listopad 2015). Dokument se stal oficiálním dokumentem SÚRAO po odeslání na MŽP ČR koncem prosince 2015. Osvědčení o odborné způsobilosti vydané v ČR má datum 1. 12. 2015.

Vyhledávání vhodných lokalit pro hlubinné úložiště rozhodně není nějakým nevratným řešením. Je třeba si uvědomit, že se nacházíme teprve ve fázi výběru a vlastní stavba má začít teprve v roce 2050. Do té doby se může přístup k nakládání s VJP a uvažované technologie změnit. Ale jako producent a spotřebitel jaderné energetiky musí mít Česká republika mít vyřešen konec palivového cyklu tak, aby mohla s VJP nakládat za využití stávajících technologií.

39) Pšenák Vojtěch

vyjádření ze dne 23.6. 2017 bez č.j.

Podstata vyjádření:

Líbí se mi tato koncepce a vyjadřuji ji svoji plnou podporu.

Stanovisko zpracovatele:

S ohledem na obsah vyjádření bez komentáře.

40) Reitingerová Gabriela a Vlček Pavel

vyjádření bez data a bez č.j.

Podstata vyjádření:

a) Poukazujeme na absenci dalších variant, jaká řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem přicházejí v úvahu a jsou reálná. Aktualizace koncepce proto nemůže posoudit ani vhodnost, ani vliv jednotlivých variant na životní prostředí a zdraví. Již návrh koncepce obsahoval varianty dlouhodobého skladování ve skladech VJP, přepracování VJP na nové použitelné palivo, skladování zbytků této činnosti a preferované ukládání do hlubinného úložiště po roce 2065, které jediné bylo zpracovateli bráno v potaz.

Stanovisko zpracovatele:

V Aktualizaci Koncepce vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů*
- *Přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Koncepci uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ*
- *Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být*

řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce

Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuto z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

b) V hodnocení dopadů je ve fázi výběru dvou lokalit vliv na povrchové a podzemní vody hodnocen jako nulový, přitom se již provádí množství hloubkových vrtů. V etapě výstavby podzemní laboratoře a úložiště pak jsou všechny vlivy: socio-ekonomické, na ovzduší, hlukovou situaci, povrchové i podzemní vody, půdu, přírodu i krajinu hodnoceny jako nulové až pouze mírně negativní. Takové výsledky jsou v příkrém rozporu s výrazně kritičtějšími zjištěními sdružení GeoBariéra. Vyhodnocení koncepce je podle nás pouze formální a nedostatečné.

Stanovisko zpracovatele:

Podle doporučení IAEA umístění hlubinného úložiště by mělo být navrženo tak, že kvalita ŽP bude dostatečně chráněna a potenciální negativní dopady lze zmírnit na přijatelnou úroveň, s ohledem na technické, ekonomické, sociální a environmentální faktory. Umístění úložiště by nemělo být ve zjevném, obtížně odstranitelném, střetu zájmů v posuzovaném území, indikujícím velmi významné dlouhodobé ohrožení či nadměrné poškození zvláště citlivých ekosystémů a zhoršení stavu jednotlivých složek ŽP s přímým prokazatelně negativním vlivem na zdraví člověka.

Zajištění této podmínky může mít charakter podmiňujícího až vylučujícího kritéria pro umístění hlubinného úložiště ve vybrané lokalitě. Posouzení, zda určité podmínky vyžadují či nevyžadují přijetí určitého opatření, či vylučují umístění úložiště či jeho povrchové části na vybrané lokalitě závisí na výsledku odborných studií v rozsahu posouzení vlivu úložiště na životní prostředí podle legislativních předpisů platných v České republice.

Bezpečnostní, projektové a environmentální požadavky vychází z dokumentu „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště (Vokál et. Al., 2015). Uvedená kritéria a indikátory vychází nejen z požadavků platné tuzemské legislativy, ale i z dostupných mezinárodních doporučení, zejména IAEA a WENRA.

Vyhodnocení konkrétních dopadů v rámci SEA hodnocení nemohou být v rozporu s výsledky studie Geobarier. Zmíněná studie vyhodnocuje kriticky možné dopady, včetně dopadů takových řešení, která by nerespektovala kritické aspekty lokality – například umístění povrchového areálu v méně vhodném místě. Následně zpracované studie “Plošné a prostorové umístění HÚ v příslušné lokalitě” prokázaly, že ve zmíněné studii zmíněným kritickým momentům umístění úložiště se na všech

lokality lze vyhnout právě respektováním střetů zájmů a požadavků na umístění jaderného zařízení v souladu s atomovou legislativou.

GeoBariéra v citované práci se zabývala šesti možnými lokalitami situovaných v granitoidech, a to v mnohem větším prostoru, než jsou (byla) stanovena průzkumná území na úrovni poznatků 2004 - 2005. Poukazovala na možná rizika jednotlivých lokalit v řešeném prostoru, nikoliv na to, že tato rizika skutečně nastanou.

Příprava záměru výstavby HÚ vyžaduje posouzení vlivu přípravy, výstavby a provozu na životní prostředí a obyvatelstvo. Předpokládá se, že dotčené území, ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění bude tvořeno plochami určenými pro výstavbu povrchového areálu HÚ a souvisejících a vyvolaných staveb, včetně ploch zařízení staveniště, navazující projektované územní infrastruktury. Zájmové území, v němž se bude posuzovat vliv na životní prostředí, bude širší, a to v rozsahu podle úrovně vlivu na životní prostředí. Lze říci, že analyzovány budou potenciální vlivy v okruhu jednotek km až několika desítek kilometrů (včetně zvažování možnosti vzniku přeshraničních vlivů). Vlastní popis vlivů pro vzájemné srovnání výběru lokalit však bude (zvláště v úvodní projektové fázi přípravy záměru) proveden pouze v užším zájmovém území povrchového areálu (ZUPA) ve vzdálenostech jejich minimálního předpokládaného dosahu.

Jednou z podmínek návrhu stanoviska je, aby pro fázi podrobného průzkumu pro výběr finální lokality HÚ důležitými díly zpracovat studii vlivu na životní prostředí (v rozsahu dle 100/2001 Sb.) včetně následného projednání a respektování při realizaci výsledků projednání.

SEA hodnocení připouští mírně negativní vlivy, protože vychází z předpokladu respektování bezpečnostních, projektových a environmentálních požadavků, jakož i respektování opatření k minimalizaci negativních vlivů, které vzejdou z projektové EIA. Podstatné koncepční vlivy uvedené v kapitole 6. jsou promítnuty do návrhu stanoviska.

c) Koncepce, která je hodnocena, již není aktuálně platná přinejmenším ve svých některých cílech. Mělo by dojít k jejímu přepracování a řádné veřejné diskuzi.

Stanovisko zpracovatele:

Koncepce byla dokončena a vzata vládou na vědomí 12/2014

Veřejné projednání proběhlo 28.6.2017. Na tomto jednání byl rovněž k jednotlivým milníkům a cílům uveden stav jejich plnění.

41) Kališová Olga

vyjádření ze dne 4. 12. 2015 bez č.j.

Podstata vyjádření:

Mně ani zahraničním odborníkům Dr. David Lowry z Nuclear Waste Advisory Associates UK, Dr. Paul Dorfman z Energy Institute na University College of London a Dr. Jari Natunen z Mining Delegation of Finnish People zmíněným v budoucím zápise z veřejného projednání Aktualizace koncepce 28. června v Praze na ČVUT se nelíbí tyto skutečnosti v souvislosti s vyhodnocením a veřejným projednáním koncepce:

- a) nevyhodnocuje všechny alternativy nakládání s radioaktivním odpadem, vyhodnocuje pouze jednu možnost - hlubinné úložiště v ČR - a to je v této fázi naprosto nedostatečné

Stanovisko zpracovatele:

V předkládané Aktualizaci Koncepce je uvedeno, že jsou vyhodnoceny pouze reálné a v současné době technicky proveditelné varianty

- *Nulová (dlouhodobé skladování ve skladech VJP). Vzhledem k obsaženým radionuklidům ve VJP a jejich poločasu rozpadu v řádech desetitisíců let, se jedná o variantu, jejíž technické možnosti jsou omezeny životností technického vybavení (skladů VJP a jejich technickým vybavením, a použitých skladovacích obalových souborů). Po vypršení deklarované životnosti bude nutné VJP (jejichž konstrukční materiál bude rovněž degradovat) překládat opakovaně do nových obalových souborů; v tomto případě by bylo nutné připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů*
- *Přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu - tato varianta je v Koncepci uvedena a má pouze vliv na velikost HÚ a nikoliv na nutnost realizace HÚ*
- *Uložení VJP nebo RAO do HÚ – z bezpečnostního hlediska, vzhledem k charakteru ukládaných odpadů, jediné vyhovující řešení. To, zda hlubinné úložiště může být mezinárodní, a pokrývat potřeby různých zemí, musí být řešeno legislativou jednotlivých zemí. V současné době je dovoz radioaktivních odpadů zcela vyloučen, výjimku tvoří návrat odpadů z přepracování VJP do země původce*

Diskutovány byly opravdu jen v současné době proveditelné varianty. Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuta z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

- b) veřejné projednání proběhlé v hlavním městě nestačí, je třeba lépe uspořádat dodatečná veřejná projednání v regionech dotčených hledání hlubinného úložiště a zapojit místní obyvatele z lokalit, ale i širší veřejnost do celonárodní diskuze srovnání pro a proti (cituji z TZ Calla a Zeleného kruhu: Na jednání Pracovní skupiny pro dialog ředitel SÚRAO Jiří Slovák uvedl: "Proběhnou veřejná slyšení ve všech dotčených krajích (Ústecký, Plzeňský, Jihočeský, Vysočina.). Veřejná slyšení budou orientována hlavně na problematiku daného kraje. Budou mít formu Hyde Parku."

http://files.psdialog.webnode.cz/2000007059905a9af92/zapis_18_schuze%20PS_final.docx

Stanovisko zpracovatele:

Veřejné projednání proběhlo dne 28. 6. 2017, a to zcela v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí. Veřejné projednání bylo řádně a dle zákona předem oznámeno a navazují na něj zákonné lhůty pro podání námitek a připomínek. V celém procesu posuzování koncepce byla řada dalších možností, jak koncepci komentovat, případně požadovat její úpravu (např. zjišťovací řízení). Skutečnost, že se veřejné slyšení uskutečnilo v Praze, je logická vzhledem k tomu, že do procesu jsou zapojeny i vlády a orgány sousedních zemí, Německa, Rakouska či Slovenska, jejichž orgány sídlí právě v Praze.

Zákon definuje, že by mělo proběhnout veřejné slyšení, což se stalo. Přítomní mohou potvrdit, že byly v jeho rámci vyslyšeny všechny jejich připomínky a bylo na ně odpovězeno příslušnými osobami. Pokud se někdo z časových či osobních důvodů nemohl slyšení účastnit, mohl své připomínky vznést písemně. Veřejné slyšení proběhlo zcela dle podmínek, které stanoví legislativa.

Odvolávat se nyní na prohlášení Jiřího Slovák na jednáních PS Dialog není zcela aktuální. Odkazuje totiž na jednání, které se uskutečnilo 19. 11. 2015, tedy bezmála před dvěma lety. Mezitím ovšem mnoho obcí PS Dialog z vlastní vůle opustilo, takže skupina je nyní nefunkční. Domníváme se, že je obtížné organizovat veřejné slyšení se subjekty, které veřejně prohlašují, že o jakoukoli komunikaci nemají zájem.

- c) aktuální vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí je v rozporu s kritickými závěry předchozích studií vypracovaných GeoBarrierou v roce 2005

Stanovisko zpracovatele:

Vyhodnocení konkrétních dopadů v rámci SEA hodnocení nemohou být v rozporu s výsledky studie Geobarier. Zmíněná studie vyhodnocuje kriticky možné dopady, včetně dopadů takových řešení, která by nerespektovala kritické aspekty lokality – například umístění povrchového areálu v méně vhodném místě. Následně zpracované studie "Plošné a prostorové umístění HÚ v příslušné lokalitě" prokázaly, že ve zmíněné studii zmíněným kritickým momentům umístění úložiště se na všech lokalitách lze vyhnout právě respektováním střetů zájmů a požadavků na umístování jaderného zařízení v souladu s atomovou legislativou.

GeoBariéra v citované práci se zabývala šesti možnými lokalitami situovaných v granitoidech, a to v mnohem větším prostoru, než jsou (byla) stanovena průzkumná území na úrovni poznatků 2004 - 2005. Poukazovala na možná rizika jednotlivých lokalit v řešeném prostoru, nikoliv na to, že tato rizika skutečně nastanou.

- d) vlivy na zásahy do zemské kůry, které jsou v případě hlubinného úložiště nevyhnutelné, by měly být řádněji vyhodnoceny, v současném znění vyhodnocení koncepce jsou dopady značně podceněné

Stanovisko zpracovatele:

V současném stavu poznání lze zásahy do zemské kůry v případě HÚ popsat pouze obecně. Podrobněji lze až na základě provedených průzkumů pro vybrané dvě lokality, to se však již týká projektové přípravy.

Hodnocení vybraného technického řešení je možné až na výsledné finální lokalitě, neboť tam jsme schopní na konkrétním technickém řešení a daných podmínkách (nejen klimatických, ale například i napojení na infrastrukturu, atd.) doložit dopady na

životní prostředí. Toto bude součástí procesu EIA, neboť předpokládáme, že záměr tohoto rozsahu bude nutné doložit tím to způsobem.

- e) stížnost: termín veřejného projednání byl zvolen nevhodně s ohledem na začátek letních prázdnin a odrazil se v nízké účasti veřejnosti z lokalit (stejně tak termín pro zaslání připomínek ve zjišťovací fázi 22. 12. 2015 nebyl zvolen tak, aby podpořil veřejnou účast), takové chování je v rozporu s článkem 6 a/nebo 9.3 Aarhuské úmluvy, a bude tedy nutné informovat ACCC

Stanovisko zpracovatele:

Termín veřejného projednání byl zvolen na červen, v časové posloupnosti na přijetí zpracovaného Vyhodnocení Koncepce MŽP a celého procesu SEA. Právě naopak bylo dbáno o to, aby veřejné projednání nekolidovalo s prázdninovými termíny.

- f) měla by bezpodmínečně proběhnout přeshraniční SEA. Její termín zatím není znám. Kdy se bude konat, prosím? Rakousko si již zažádalo o veřejné projednání. Tisková zpráva evropské organizace Nuclear Transparency Watch k problematice veřejného projednání Aktualizace koncepce 28.6. je na <http://www.nuclear-transparency-watch.eu>.

Stanovisko zpracovatele:

Na základě požadavku Rakouska proběhlo 11.9.2017 mezistátní projednání. Zápis, včetně zpracovaných odpovědí na dotazy byly odeslány 22.9.2017.

Ostatní země, tj. Německo, Polsko a Slovensko, zaslaly své vyjádření a projednání nepožadovaly. I tyto země obdržely zodpovězené dotazy, které v rámci procesu SEA vynesly.

42) Kantová Jitka (pravopis ponechán) vyjádření bez data a bez č.j.

Podstata vyjádření:

- a) Jde o problém velmi závažný, který by se rozhodně neměl podceňovat a bagatelizovat, což se ze strany státu děje. A to zejména v případě výstavby hlubinného úložiště. Státní úředníci problém záměrně bagatelizují, aby obyvatelé dotčených lokalit nepolekali. Již vůbec lidem pro jistotu není řečeno, do jaké míry jen průzkumy natož celá stavba ovlivní jejich život. Vždy se mi v životě vyplatilo, říci pravdu, i když nebyla milá, a zároveň ale i vysvětlit, proč dané řešení je nejlepší. Což SURAO, které si platí skvělou PR agenturu, nedělá a jen nám předkládá světlé zítřky vedle úložiště. Nikdo nedokázal ze strany státu říci lidem, jak vše bude za sebou postupovat. Co je čeká, jaký bude vývoj... Pro mě, jako pro živnostníka je to obzvláště problematické. Zaměstnávám několik lidí a nevím, zda se budu muset přestěhovat. Zaměstnance si na svou odbornou a specifickou práci vychovávám tři roky. Nové zaměstnance nebude jednoduché na novém místě sehnat. A to nemluvím o tom, kolik jsme věnovali do reklamy a budovat si reklamu na novém místě mi pak nikdo nezaplátí. Státní organizace SURAO, jež má za úkol stavbu připravit a vše organizovat, nepřistupuje k danému problému zodpovědně. Státní zakázky kolem této problematiky jsou přihrávány předem určeným spřáteleným firmám (zvláště je vztah p. Elfnera, či problematické stavění podzemní laboratoře, která sloužila jen na proinvestování peněz). Pokud takový vesnický člověk (všechny vytipované lokality jsou na venkově) vidí toto

neskutečné utrácení státních peněz pro určité subjekty a sám musí obracet každou korunu, a vidí, že pro nemocné, pro tělesně postižené a pro památky peníze nejsou, na straně druhé to neskutečné utrácení peněz, není divu, že pak takovým úředníkům nemůže rozumět. Nemůže ani státu věřit, že celý další proces bude transparentní a hlavně bezpečný. Kladou se takové otázky, jako když nyní - a to se ještě nekoplo, již existuje taková korupce, jak to bude se stavbou samotnou, zda se peníze na stavbu určené, neodkloní na kanárské ostrovy a stavba se ošidí. Až se pak bude úložiště samotné stavět, bude muset být vytipována skupina místních občanů, které budou na stavbu společně se stavbyvedoucím dohlížet. Stavitelé úložiště by pak měli bydlet s vesničany v místě, aby se eliminoval hluk, prašnost a všechny problémy, které by mohly nastat. Je zapotřebí naprosté transparentnosti, aby místní mohli státu věřit. Bez této zásadní věci, nebude možné úložiště postavit.

Stanovisko zpracovatele:

V textu vyjádření jde spíše o obecnou úvahu, na níž lze jen obtížně konkrétními informacemi reagovat. Nicméně k jednotlivým námitkám lze uvést:

Průzkumy a zejména případná stavba hlubinného úložiště zcela jistě ovlivní život v příslušném regionu, to nikdo nezpochybňuje. Možné negativní i pozitivní přínosy jsou součástí současné etapy hodnocení. V konkrétní lokalitě v budoucnu musí projekt HÚ projít standardním stavebním řízením, jehož součástí je i projektová EIA, v jejímž rámci bude provedeno hodnocení hlučnosti, prašnosti a desítek dalších parametrů. V současné době jsou k dispozici předběžné údaje z budování hlubinného úložiště ve finské lokalitě Onkalo. Ukazuje se, že z hlediska hluku, dopravní zátěže či prašnosti nepředstavuje žádné významné zatížení.

Socio-ekonomické analýzy prokazují již nyní pozitivní přínos pro zaměstnanost, rozvoj služeb, infrastruktury apod. Stavba HÚ má být zahájena zhruba v roce 2050. Tento horizont je na běžné plánování velmi vzdálený

SÚRAO jako organizační složka státu se řídí při výběru dodavatelů svých prací zákonem 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Na činnost dohlíží Rada a pravidelně také vláda České republiky. Celý projekt HÚ a veškeré aktivity s ním související se financují z tzv. jaderného účtu, jehož příspěvateli jsou producenti radioaktivních odpadů. Z tohoto účtu NELZE dle zákona financovat žádné charitativní aktivity směřující k pomoci postiženým, starým lidem, k opravám památek apod. Použití těchto financí je striktně vymezeno. -Připomínku směrem k handicapované části společnosti je tedy třeba směřovat k příslušným institucím, například ministerstvu zdravotnictví nebo ministerstvu práce a sociálních věcí.

b) Chybí tu člověk - koordinátor, který by byl schopen lidem dávat objektivní informace, kam by se lidé se svými otázkami mohli obracet, a který by se mohl stát styčným důstojníkem mezi lidmi a státní sférou. SURAO vzhledem ke své pozici, že má za úkol takovou stavbu připravit, nemůže a mnohdy ani nechce s lidmi spolupracovat. Jejich odpovědi jsou velmi povrchní a tím, že nemá zájem se spolky a lidmi z dotčených lokalit mluvit, nemůže ani naplnit Aarhuskou úmluvu. Státní organizace navíc díky svým šikovným úředníkům prosadili v novele atomového zákona - stavebního zákona, že spolky se již nebudou moci státi účastníky řízení. Je to opět nedemokratický proces. Vede to k tomu, že takový obyčejný venkovský člověk si opět řekne: o mém životě, o mých snech a o mé budoucnosti rozhodují úředníci z Prahy, kteří mě vůbec neznají a neznají místní

situaci. Mluvila jsem s několika místními důchodci a jsou ochotni se třeba i přivazovat ke kolejím. A já se ptám, zda je nutné situaci takto hrodit? Jenom díky tomu, že se státní úředníci chovají tak sebestředně?

Stanovisko zpracovatele:

Na veřejném projednání bylo zodpovězeno NM Ing. Kovačovskou, že návrh zvaží, po nutné specifikaci role ombudsmana ze strany navrhovatelky (zatím specifikováno nebylo). Zároveň byl odmítnut návrh paní Kantové, aby byl ombudsman placen státem, protože pak by takováto osoba byla povinna vystupovat v zájmu státu.

- c) Dodnes jsme nedostali ani z MPO ani MŽP odpovědi na studii Jiřího Svejkovského a Jáchymovském zlomu, který vede naší lokalitou. Ba dokonce spisy záhadně zmizely. Buď je na ministerstvech takový nepořádek, nebo je někdo záměrně uschoval. Co si máme tedy myslet? Pokud by byl ze strany úředníků zájem nám konečně odpovědět, mohou si úředníci prezentaci Jiřího Svejkovského na toto téma stáhnout z webových stránek nechceme úložiště, pokud si vyhledají prezentace z první nezávislé konferenci o hlubinném úložišti radioaktivního odpadu v Lubenci. Rádi bychom chtěli společně se státem pořádat další nezávislé konference na toto téma. Se skutečnými odborníky a vědci. Nepotřebujeme konference, které pořádá SURAO a které jsou jen jednostranně zaměřené a hlavně postavené na PR.

Stanovisko zpracovatele:

Od roku 1992 bylo provedeno několik kroků k návrhu možných lokalit HÚ. Práce připravované MŽP měly společného jmenovatele v téměř výhradním zaměření na geologické a tektonické aspekty dané problematiky. Výsledkem tohoto zúženého pohledu byla v roce 1991 práce ČGÚ, v té době i medializovaná, která obsahovala návrh umístění 32 lokalit HÚ (Novotný P., 1992).

V následujících letech navazovala na tuto výběrovou studii řada dalších prací, které zúžily předchozí výběr na 13 lokalit. V roce 1998 byla v ÚJV Řež provedena „Kritická rešerše archivovaných geologických informací – závěrečné hodnocení“, autor RNDr. F. Woller et al., která vytypovala 8 navržených lokalit. Opět byly téměř výhradně zpracovány poznatky a hlediska geologická.

V letech 2003-2004 byly zpracovány studie Výběr lokality a staveniště HU RAO v ČR, autor RNDr. J. Piskač et al. (2003), RNDr. P. Šimůnek et al (2004), které zohlednily kritéria české legislativy a mezinárodní doporučení. Výsledkem postupného výběru bylo 11 lokalit, z nichž byly doporučeny v krystalinickém prostředí. Jednalo se o Čertovku, Březový potok, Magdalénu, Čihadlo, Hrádek, Horku (lokality jsou uvedeny se stávajícími užívanými názvy). V dalších letech byly provedeny další práce, např. sdružením Geobariéra.

Práce na získání dat z těchto lokalit pokračují i nadále, a předpokládá se, že výsledkem hodnocení znalostí dat o lokalitách a dalších informací, především hodnocení bezpečnosti, a dále technické proveditelnosti a environmentálních impaktů, bude doporučení následných prací na čtyřech lokalitách. Toto hodnocení má proběhnout do konce příštího roku. To, zda lokalita Čertovka může či nemůže být zařazena do následného kroku, bude výsledkem výše zmíněného hodnocení.

Odbornému posouzení budou zcela jistě podrobeny i výstupy v prezentaci pana Svejkovského.

- d) Pokud nevíme, co s nebezpečným jaderným odpadem, tak by se neměly stavět nové jaderné elektrárny. Přichází nový věk 4 průmyslové revoluce. Již jsou zcela nové technologie výroby elektřiny a náš stát zůstává jako poslední u nejdražší výroby elektřiny na světě (Pokud se do výroby el. z jádra zahrnou všechny aspekty - sanace těžby uranu, stavba elektrárny a stavba úložiště. Nikde jsem ještě takovou studii, která by započítala skutečné náklady na výrobu energie z jádra nečetla. Ono není divu, když dodnes nejsou úředníci ani shopni spočítat skutečné náklady na výstavbu úložiště...). A to jen ze setrvačnosti, jen díky loby, které je v tomto státu nadmíru velké. Z mého pohledu zatímco i Čína věnuje mnoho peněz do nejmodernějších supertechnologií, my zůstáváme nezodpovědně v minulosti. Nové technologie by mohly přinést lidem nové sofistikované pracovní příležitosti, ale hlavně by zejména na venkovu lidem mohli přinést nové možnosti.

Stanovisko zpracovatele:

Aktualizace koncepce nabízí technicky proveditelné varianty nakládání s RAO a VJP. Odhad nákladů (rozpočet) je dán úrovní podrobnosti projektové dokumentace, a je počítán k cenové úrovni data zpracování technické dokumentace. Odhad nákladů, který má SÚRAO k dispozici odpovídá studii umístitelnosti, a v dalších letech se bude zpřesňovat. Je však třeba nutně podotknout, že stavba a provoz úložišť RAO je hrazena z tzv. jaderného účtu, který je tvořen odvody producentů RAO.

- e) Žádáme o skutečné prověření ceny výstavby hlubinného úložiště a zda je to efektivní a nejlepší způsob likvidace jad. odpadu. Zda nepřehodnotit jiné možnosti - které by byly v konečné variantě lacinější než tato stavba.. Jako občan této republiky, který platí daně, se obávám, že zatížení našich občanů tak velkou stavbou přivede naše hospodářství o obrovské peníze, které se v konečném stádiu obrátí proti těm nejvíce zranitelným - proti důchodcům, nemocným a tělesně postiženým. Domnívám se, že stát v tomto případě bude špatným hospodářem.

Stanovisko zpracovatele:

Koncepční technické řešení je zpracováváno obdobně, jako u jiných projektů – tedy formou studií umístitelnosti, studií proveditelnosti úvodního a prováděcího projektu. Součástí projektové dokumentace je rozpočet (v raných stádiích projektové dokumentace odhad nákladů). Odhad nákladů (rozpočet) je dán úrovní podrobnosti projektové dokumentace, a je počítán k cenové úrovni data zpracování technické dokumentace. Odhad nákladů, který má SÚRAO k dispozici, odpovídá studii umístitelnosti, a v dalších letech se bude zpřesňovat. Je však třeba nutně podotknout, že stavba a provoz úložišť RAO je hrazena z tzv. jaderného účtu, který je tvořen odvody producentů RAO.

- f) Žádáme o celorepublikovou diskuzi o celé problematice jádra. O tom, že se pravidelně na toto téma setkáváme s cenzurou či jinými způsoby diskriminace, je smutné a nedemokratické. Televize i noviny díky neskutečně prodraženým inzerátům se bojí naše hlasy zveřejňovat. Situace je na tomto poli srovnatelná s dobou komunismu.

Díky mým postojům byla na mne a mou firmu podána i několik udání, kontroly od různými úřady si zde ještě v minulém roce podávaly ruce.

Státním úředníkům by mělo jít o blaho celé země. Ale je otázkou, zda podpora lobystů je opravdu tím nejlepším. Již samotný výrok našich poslanců a hlavy

státu, že jádro je ta nejlacinější energie svědčí o tom, že buď úředníci, kteří těmto lidem připravují podklady jsou hloupí, anebo pod lobystickým tlakem. V tomto případě jde však ale už o filozofickou životní pravdu. A je otázka, kdo nám vlatně vládne zda lobysti či úředníci. Zvolení zástupci - poslanci to rozhodně nejsou.

Stanovisko zpracovatele:

Připomínka jde nad rámec posuzované Koncepce. Otázka problematiky využívání jaderné energie byla řešena v rámci přípravy a schvalování Státní energetické koncepce.

43) Mutl Jiří

vyjádření ze dne 29.6. 2017 bez č.j.

Podstata vyjádření:

K hodnocení vlivu na životní prostředí „Aktualizace koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem“ (dále jen Koncepce) uvádím:

a) **Vyhodnocení Koncepce je zpracováno tendenčně**, což pouze podporuje podezření na možný střet zájmů. Na tento jsem poukázal v připomínkování návrhu Koncepce (zasílal jsem 16.12.2015 poštou a 22.12.2015 e-mailem) a to zejména v připomínce č. 2), kde jsem s odkazem na kapitolu B.2.1. upozornil na specifikum České republiky - zřejmou provázanost největšího původce VJP a státu. Stát je majoritním vlastníkem původce odpadů (společnosti ČEZ, a.s.) a zároveň je pořizovatelem Koncepce nakládání s RAO. Ze strany hodnotitele Koncepce bylo vypořádáno tak, že „SÚJB či SÚRAO (které budou z největší pravděpodobností zajišťovat nezávislý dozor) nemají žádnou profesní vazbu na ČEZ a.s.“ Vypořádání tak vůbec nereaguje na vlastnickou provázanost, na kterou jsem upozornil!

Moje tvrzení o tendenčnosti dokládám jen namátkou násl. příkladem. Opakovaně ve vypořádání námitek ostatních občanů uvádí zpracovatel Vyhodnocení Koncepce ve svých stanoviscích:

Jako negativní vlivy lze v okolí nadzemního areálu krátkodobě očekávat:

- omezení nebo úplné zastavení individuální výstavby pro trvalé bydlení a rekreaci ve stanovovaném okruhu
- možný pokles cen pozemků a nemovitostí
- případný pokles rekreační přitažlivosti

Jako kladné vlivy lze očekávat:

- vznik nových pracovních míst při výstavbě HÚ
- vznik nových pracovních míst v okolí HÚ ve sféře výroby i služeb
- snížení míry nezaměstnanosti v okolí HÚ
- zvýšení kupní síly v okolí hlubinného úložiště
- výstavba ubytovacích kapacit pro výstavbové pracovníky
- kompenzační opatření vedoucí ke zlepšení infrastruktury obcí v bezprostřední blízkosti hlubinného úložiště

Hodnotitel zřejmě zcela záměrně vydává 1 možné pozitivum (byť by se spíše mělo mluvit o kompenzaci za úbytek prac. míst v jiných sektorech) a to možný vznik nových pracovních míst celkem ve 3 odrážkách, přičemž naopak zcela opomíjí další negativní vlivy z okruhu socio-ekonom. aspektů - např. právě zřejmý úbytek pracovních míst v zemědělství - snížení odbytu zem. výrobků - zvýšení kriminality apod. Dále se autor vyhodnocení snaží snížit význam negativních vlivů příslovcem „krátkodobě“ (není však zřejmé, co hodnotitel považuje za „krátkodobost“ - možná do zaplnění a uzavření HÚ?). Všechny uvedené negativní vlivy však budou jistě dlouhodobější oproti např. uváděnému pozitivnímu vlivu „výstavba ubytovacích kapacit pro výstavbové pracovníky“ Jelikož se jedná o proklamace ne nepodobné propagandě SÚRAO, je zřejmé, že jak zpracovatel, tak hodnotitel Koncepce jsou

silně ovlivněni záměrem preferujícím jedinou variantu, se kterou uvažuje ČEZ a s a to uložení VJP do HÚ.

Ve Vyhodnocení Koncepce se pak tendenčnost projevuje např. následovně:

Vyhodnocení dopadů do rekreačního využití (str. 193):

Psychologický vliv přítomnosti HÚ pravděpodobně sníží atraktivitu území. Tento vliv je možné částečně kompenzovat vhodným začleněním do krajiny a naopak jeho zdůrazněním, jako turistického cíle, včetně např. naučné stezky. Součástí projektu je informační centrum, které umožní seznámení nejširší veřejnosti se základními principy HÚ. Cesta osvěty se osvědčila na stávajících jaderných zařízeních.

Uvedený výrok je naprosto typickým příkladem přístupu k Vyhodnocení Koncepce a odpovídá víceméně propagandistické rétorice SÚRAO. Předpokládám však, že státní koncepce by měla být především objektivní - měla by nestranně posoudit a detailně vyhodnotit veškeré varianty a to zejména odborně. Pokud se zaměříme, co nám autor vyhodnocení vlastně říká, zjistíme, že ve své obhajobě Koncepce používá nevhodně cizí termíny, v jedné větě si je schopen protiřečit a objektivní negativa se v jednom odstavci snaží obrátit téměř v jakési možné pozitivum. Pro veřejnost pak takové sdělení nutně musí být zmatečné.

Jen pro připomenutí význam slova kompenzace: náhrada, odškodnění popř. v psychologii strategie, kdy jedinec zakrývá své slabiny. Druhá věta výše uvedené citace z Vyhodnocení Koncepce je potom naprosto irelevantním výrokem - nejedná se o žádnou „kompenzaci“, ale jen o zmírnění vizuálního působení zcela cizorodé stavby v území - těžko pak jakkoli „psychologicky skrýt“ snížení prostupnosti krajiny díky oplocení areálu HÚ opatřeného výstražnými nápisy! V naprostém rozporu ke snaze stavbu HÚ skrýt je pak druhá část výroku, kdy hodnotitel naopak tvrdí, že součástí takové „kompenzace“ by zároveň mělo být zdůraznění HÚ jako turistického cíle... Autor pak zcela opomíjí, že taková „kompenzace“ možná k povrchovému areálu přivede „jednodenní“ turisty a s nimi více dopravy (vč. známých negativ), ale rozhodně se podstatně sníží rekreační potenciál lokality jako takové vč. relaxace stávajících obyvatel, či dlouhodobějších turistů (menší zájem o agroturistiku apod.). Všechny v lokalitě pak psychologicky zatíží zejména stálá připravenost pro případ radiační havárie, (mimochodem v lokalitě Horka se SÚRAO pokusilo prosadit informační centrum již nyní - ovšem vzhledem k neobjektivnímu podávání informací byl tento záměr odmítnut).

Obdobně také vypořádání mojí připomínky č. 12), které se též vztahuje k možnému střetu zájmů (a k obhajování záměrů jednoho podnikatelského subjektu státní koncepcí) nelze považovat za řádné a ve Vyhodnocení Koncepce na ni není reagováno konkrétně, ale pouze obecným prohlášením.

Stanovisko zpracovatele:

ČEZ a.s. je vlastněn státem z 69 %. Ten malý procentuální rozdíl zaručuje kontrolu státu nad produkcí jaderné energie a kontrolu nad nakládání s VJP a RAO, neboť čistě komerční sféra by v tomto případě mohla vést k neřízenému „obchodnímu jednání“, při němž zřejmě nebude možné zajistit participaci veřejnosti na dané problematice.

Tak jako jiné velké investiční záměry i příprava a budování HÚ s sebou přináší jistá pozitiva a negativa. V obecné rovině mohou někteří občané považovat za pozitivní vyřešení otázky zadního konce palivového cyklu, jiní občané záměr hodnotí negativně jako narušení životního prostředí.

Pořadí uvedených odrážek neznamená, že první odrážka má pro hodnotitele vyšší váhu, či naopak. Jedná se pouze o předpokládaný souhrn vlivů, které lze, s větší či menší pravděpodobností, v dané oblasti očekávat. K úbytku pracovních míst v zemědělství samozřejmě může, ale i nemusí dojít, neboť umístění povrchového

areálu je přednostně navrhováno v oblastech s minimálním zásahem, příp. mimo ZPF. Úvahy o potenciálním nárůstu kriminality nejsou podloženy žádnými fakty, a je tedy na budoucí komunikaci s dotčenými orgány (např. Policie ČR), zda existují dostupné údaje o tom, že realizace velkých investičních záměrů lze spojovat s uvažovaným rizikem.

Ve svém hodnocení zpracovatelé pak komentují případná pozitiva i negativa záměru, text tedy nemůže vyznít jednoznačně ve smyslu, zda vliv je jednoznačně pozitivní nebo negativní. A vezmeme-li v úvahu dobu trvání záměru, jedná se, např. v případě výstavby, o krátkodobý cíl.

- b) Aktualizace Koncepce přes proklamované zpracování současné situace v oblasti nakládání s RAO vč. využití mezinárodních zkušeností a trendů nereaguje na aktuální vývoj v nazírání na nakládání s RAO.

Toto jsem uplatnil připomínce č. 5). Ze strany hodnotitele bylo vypořádáno stručně a velmi obecně tak, že „Aktualizace Koncepce reaguje na předpokládaný technický vývoj v předmětné oblasti“. V připomínce 16) jsem pak rozvedl změny přístupů v Německu a ve Finsku. Německo počítá s přímým uložením, protože se odklonilo od jaderné energetiky, oproti tomu ve Finsku, které s JE stále počítá, aktuálně probíhá diskuze o změně koncepce HÚ tak, aby bylo možno s VJP pracovat jako z druhotnou surovinou a nikoli jej pouze „zabetonovat“ pod zem. Upozornil jsem též na nezkoordinovanost Koncepce se Státní energetickou koncepcí ČR.

Ve Vyhodnocení Koncepce pak vypadá následovně:

Str. 171: (SEK) Pro zajištění spolehlivých, bezpečných a k životnímu prostředí šetrných dodávek energie pro potřeby obyvatelstva a ekonomiky ČR za konkurenceschopné a přijatelné ceny je nutno se zaměřit zejména na následující klíčové priority: I. Vyvážený mix zdrojů založených na jejich širokém portfoliu, efektivním využití všech dostupných tuzemských energetických zdrojů a udržení přebytkové výkonové bilance ES s dostatkem rezerv. Udržování dostupných strategických rezerv tuzemských forem energie.

Závěr: Aktualizace koncepce nakládání s RAO a VJP není v rozporu s Aktualizací státní energetické koncepce...

Je snad myšleno, že více než 90% energie ve VJP nemá být tuzemským zdrojem energie? Nebo naopak, že dovážené jaderné palivo je tuzemským zdrojem energie? V SEK je kladen důraz na přijatelné ceny energií, což bezpochyby nutně souvisí i s náklady na „vypořádání se“ s VJP - je tedy Koncepce nakládání s RAO v souladu se SEK zejména v laciném řešení?

Také je naprosto irelevantní (a prokazatelně tendenční), pokud se zpracovatel Vyhodnocení Aktualizace Koncepce nakládání s RAO odvolává na údajný soulad s energetickou koncepcí, která uvažuje za základní variantu nakládání s RAO uložení do HÚ (viz Závěr na str. 172). Hodnotitel si zřejmě plete, co bylo či má být dříve a co později a řetězí argumenty, jen aby koncepce RAO byla „co nejlíc v souladu“...

Ve Vyhodnocení Koncepce jsou naopak naprosto zřejmé rozpory (popř. se Vyhodnocení Koncepce nevypořádává důsledně se všemi aspekty).

Zcela zásadně v oblasti minimalizace odpadů. Viz moje připomínky č. 6) , 11) a 17), kdy jsem upozornil jak na požadavek směrnice Rady 2011/70/Euratom, že vznik RAO má být omezen na nejnižší možnou úroveň, tak na obecnou zásadu odpady v max. míře recyklovat.

Ze strany hodnotitele Koncepce bylo vypořádáno tak, že „Aktualizace koncepce uvažuje i možnost přepracování...“ a že „Připomínka odkazuje na obecné principy nakládání s odpady, dané zákonem 185/2001 Sb., v platném znění. V §2 zákona je uvedeno, že se zákon nevztahuje na radioaktivní odpady. Nakládání s radioaktivními odpady řeší Zákon

č. 18/1997 Sb....V tomto zákoně č. 18/1997 Sb. je však ponecháno zcela na libovůli původce VJP, kdy jej prohlásí za odpad, čímž se zbaví povinnosti s ním nakládat tak, aby nebyla ztížena možnost jeho další úpravy...

Ve Vyhodnocení Koncepce pak vypadá např. následovně:

Str. 19 Aktualizace Koncepce respektuje požadavky směrnice Rady 2011/70/Euratom, zejména tyto: Vznik RAO je omezen na nejnižší možnou úroveň,...., vč. recyklace a opětovného použití materiálů.

Str. 151-154 (Státní politika ŽP) - Cíle pro oblast 1:

- Snížit podíl skládkování na celkovém odstraňování odpadů
- Zvyšování materiálového a energetického využití odpadů
- Předcházet vzniku odpadů
- Omezovat trvalý zábor zemědělské půdy a podložních hornin

Cíle pro oblast 4:

- Předcházení následkům přírodních nebezpečí (m.j. emanace radonu...)
- Priorita 1.2 Prevence a omezování vzniku odpadů a jejich negativního vlivu na životní prostředí, podpora jejich využívání jako náhrady přírodních surovin
- Priorita 3.2 Zachování přírodních krajinných hodnot

Závěr: Aktualizace koncepce nebude znamenat zásadní střety a nesoulady s cíli Státní politiky životního prostředí.

Nikde v Koncepci ani Vyhodnocení není uvedeno, jak konkrétně budou RAO minimalizovány a je vyhodnocena pouze jedna varianta a to HÚ. Jelikož zabetonování pod zem rozhodně nelze považovat za odstranění, jedná se tedy o skládkování; rozhodně se také nijak nezvyšuje energetické využití RAO, kdy VJP obsahuje stále více než 90% energie atd.

Tab. 14 na str. 168 (Politika územního rozvoje) - Cíle v rámci politiky územního rozvoje: Referenční cíl: Minimalizace tvorby odpadů a minimalizace spotřeby zdrojů... - Opatření: Enviromentálně přijatelné hospodaření se surovinami, Enviromentálně přijatelné nakládání s odpady

Závěr: Aktualizace koncepce nebude znamenat zásadní střety a nesoulady s cíli PÚR

Asi netřeba více komentovat nedůsledné vypořádání požadavků ve Vyhodnocení Koncepce, ale pouze a jen formální konstatování souladu.

Dalším velmi zásadním rozporem je to, že ve vyjádření k několikanásobným připomínkám veřejnosti, že je třeba rozpracovat v Koncepci i varianty dle množství ukládaného odpadu, je hodnotitelem opakovaně uváděno ve stanoviscích, že „množství VJP nemá z hlediska koncepce zásadní význam“ a „Lze tedy uzavřít, že bez ohledu na množství ukládaného RAO do HÚ, bude nutné HÚ vybudovat, přičemž povrchový areál bude řešen víceméně stejně.“

Oproti tomu je v kap. 6 Vyhodnocení Koncepce, v Celkovém závěru na str. 198 uvedeno: „Vlastní technické řešení hlubinného úložiště bude výrazně ovlivněno řadou vstupních a okrajových podmínek. Tyto podmínky lze rozčlenit v zásadě do několika skupin: 1) První skupinou jsou podmínky strategického charakteru, to znamená zejména specifikace množství a vlastností ukládaných odpadů a jejich forma uložení. K těmto podmínkám lze zařadit rozhodnutí o tom, zda bude uloženo nepřepracované palivo, nebo se budou ukládat odpady z přepracování: zda horká komora, která slouží k přeložení paliva do ukládacích obalových souborů, bude součástí hlubinného úložiště, nebo se tyto činnosti budou vykonávat jinde...“

Jak je uvedeno, jedná se o zásadní strategické podmínky, které musí být v koncepci důkladně vypořádány (a to ve variantách, když ještě není vybrána prokazatelně jediná nejlepší) a nelze je odbýt pouze výše zmíněným stanoviskem, že „množství VJP nemá z hlediska koncepce zásadní význam“. Také rozhodně nelze souhlasit s tvrzením, že povrchový areál HÚ s horkou komorou a bez ní bude řešen víceméně stejně - potažmo, že toto nemá z hlediska Koncepce zásadní význam. Obávám se, že transport RAO (a

transportní podoba) - umístění horké komory (nejrizikovějšího provozu v nakládání s RAO) apod. je natolik zásadní, že se tímto Koncepcí rozhodně zabývat musí!

Stanovisko zpracovatele:

Každý stát přistupuje k nakládání s VJP svým specifickým způsobem, který je určen státní koncepcí. Nelze tedy generalizovat tvrzení, že Německo upřednostňuje přímé ukládání z toho důvodu, že se odklonilo od jaderné energetiky a nebo že Finsko diskutuje o změně koncepce z důvodu, že hodlá nadále využívat jadernou energetiku.

Konec palivového cyklu není jen trvalé uložení VJP do úložiště v okamžiku, kdy ho jeho majitel prohlásí za odpad. Konec palivového cyklu začíná přeložením VJP do bazénů vyhořelého paliva na hlavních výrobních blocích na JE, kdy je vyjmuto z reaktorové nádoby. Z kapacitních důvodů se pak skladuje v suchých skladech v areálech elektráren. Ani v tomto okamžiku to není odpad, ale druhotná surovina, kterou lze do budoucna využít, pokud to umožní technologie JE. Stávající elektrárny na tuto možnost technologicky připraveny nejsou.

Dle definice atomového zákona č. 263/2016 Sb. je „ukládáním radioaktivního odpadu trvalé umístění radioaktivního odpadu do prostoru, objektu nebo zařízení bez úmyslu jej vyjmout“.

Proto skladování není jen nutným technologickým důvodem pro snížení tepelného výkonu, ale dává i možnost sledovat technický vývoj a přiměřeně zareagovat.

Nicméně každý provozovatel energetického zařízení (nejen jaderného, ale i např. solárního nebo uhelného) by měl mít vyřešeno nakládání s odpady, které jednak vzniknou při provozu a rovněž po odstavení tohoto zařízení z provozu. Nakládání s odpady musí umět vyřešit stávající technologie, aby bylo v případě jakékoliv nestandardní události možné vzniklý odpad zneškodnit.

I proto koncepční technické řešení HÚ je zatím rozpracováno variantním způsobem, které odráží možné varianty nakládání s VJP jako RAO. Např. Referenční projekt (2011) zvažoval technické varianty inventáře otevřený a částečně uzavřený cyklus (varianta přímého uložení a částečného přepracování). V obou případech je nutné uvažovat s potřebou HÚ, velikost podzemní části závisí na množství ukládaného odpadu.

Koncepční technické řešení rovněž zvažuje i varianty umístění horké komory, a je třeba podotknout, že přeprava obalových souborů a jejich konstrukce musí splňovat legislativní požadavky, dané Vyhl. SÚJB 379/2016 Sb., o typovém schvalování.

Hodnocení vybraného technického řešení je možné až na výsledné finální lokalitě, neboť tam jsme schopní na konkrétním technickém řešení a daných podmínkách (nejen klimatických, ale například i napojení na infrastrukturu, atd.) doložit dopady na životní prostředí. Toto bude součástí procesu EIA, neboť předpokládáme, že záměr tohoto rozsahu bude nutné doložit tímto způsobem.

Požadavek na minimalizaci odpadů je dán legislativním rámcem (AZ č. 263/2016 Sb. a jeho prováděcí vyhlášky, zejména Vyhláška SÚJB č. 377/2016 Sb.)

Radioaktivní odpady, jsou v souladu s Vyhláškou SÚJB č. 377/2016 Sb.) rozděleny na přechodné, velmi nízko aktivní, nízkoaktivní, středně aktivní a vysokoaktivní. Tomu odpovídá i způsob nakládání s ním. V případě odpadů o nižších aktivitách je do důsledné třídění na místě vzniku, u přechodných odpadů vymírání a následné uvolnění (splní-li legislativou dané limity).

Nebo může jít např. o zavedení nových technologií zpracování radioaktivního odpadu (dále RAO) - Vysokotlaké lisy, zvýšení zahuštění hustoty koncentráту, atd. Je však třeba využít ověřené technologie, kompatibilní s technologickými okruhy na zpracování RAO a vzít v úvahu Technické specifikace platné pro úložiště. V současné době se provádí. (např. vysokotlakým lisováním nebo spalováním pevného odpadu, obojí dodavatelsky na Slovensku – zajišťuje původce RAO).

V případě vysokoaktivního odpadu je variantou již zmíněné přepracování, nebo využití reaktorů IV. generace; nicméně vždy musí jít o technologii v provozní fázi, nikoliv ve fázi výzkumu nebo poloprovozu.

c) Ve Vyhodnocení Koncepce chybí analýza plnění požadavků mezinárodních předpisů.

V připomínce 1) ke Koncepci jsem upozornil na nesoulad a netransparentnost dokladování plnění požadavku Směrnice Rady 2011/70/Euratom - nesoulad kapitol.

Ze strany hodnotitele bylo vypořádáno tak, že (volně shrnuto) „Uvedené kapitoly odpovídají stručně bodům článku 12 Směrnice“

Ve Vyhodnocení Koncepce pak vypadá např. následovně:

Str. 14-Směrnice 2011/70/Euratom je závazná pro členské státy...

Tab. 1 Srovnání kapitol Koncepce s požadavky článku 12 bodu 1 směrnice Rady

Závěr: bez závěru (ve Vyhodnocení se mi nepodařilo najít závěr ke kapitolám dle srovnávací tabulky)

Nutno též konstatovat, že v poznámce pod tab. 1. je uvedeno, že „Po poradě MPO a SÚJB byla k 23.8.2015 zaslána Evropské radě „Národní zpráva ČR ke Společné úmluvě o bezpečném nakládání s VJP a o bezpečném nakládání s RAO“, která podle názorů pracovníků SÚJB splňuje požadavky této směrnice.“ (není zřejmé, zda splnění požadavků mají hodnotit pracovníci SÚJB?) Každopádně však ačkoli občanského sdružení Zdravý domov Vysočina oficiálně požádalo o předložení této zprávy, tato nebyla ministerstvem poskytnuta! (další příklad netransparentnosti našeho státu v oblasti nakládání s RAO!)

Stanovisko zpracovatele:

Zůstává v platnosti vypořádání připomínky z vyhodnocení koncepce. Národní zpráva je po projednání vládou k dispozici na webových stránkách SÚJB, který je zpracovatelem.

<https://www.sujb.cz/dokumenty-a-publikace/narodni-zpravy/>

d) Vyhodnocení Koncepce nenaplnuje požadavek na transparentnost.

Ve Vyhodnocení i ve stanoviscích u vypořádání připomínek je opakovaně pod různým označením možná uváděn jeden a tentýž materiál (?), zpracovaný SÚRAO ...

Ačkoli se o problematiku zajímám, neumím ověřit, zda materiál „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru pro umístění, Technická zpráva 2/2015, SÚRAO, 2015“ (viz např. str. 154, 173) je tentýž jako materiál - dokument SÚRAO „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště“ bez bližší specifikace (např. str. 197) a jako „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště (Vokál et al, 2015)“ (např. na str. 199, 326) a jako „Metodický pokyn MP.22, vydaný SÚRAO „Požadavky, indikátory vhodnosti a kritéria výběru lokalit pro umístění hlubinného úložiště““ (např. na str. 384)

Pokud se skutečně jedná o tentýž materiál - a to Metodický pokyn MP.22 - byl tento velmi netransparentně prezentovaný na PS Dialog. Materiál byl ředitelem SÚRAO prezentován údajně v rozpracovanosti a k diskuzi, ale přitom byl již v té době schválený a účinný - pochopitelně pak byly veškeré připomínky ze strany členů PS Dialog, odborníků či veřejnosti pouze odbyty / ředitel SÚRAO, Ing. Slovák, také vyjádřil názor, že by se připomínkami veřejnosti k tomuto materiálu ani neměli na PS Dialog zabývat... To jen

dokládá, jak si státní organizace představuje účinnou účast veřejnosti, diskuzi a transparentnost.

Přítom ovšem hodnotitel na str. 19 konstatuje, že „Aktualizace Koncepce respektuje požadavky směrnice Rady 2011/70/Euratom: ... Ve styku s veřejností je třeba uplatňovat princip transparentnosti“.

Stanovisko zpracovatele:

Lze souhlasit s uvedeným konstatováním, týkajícím se nejednotné citace téhož materiálu.

Nicméně tento dokument byl na PS Dialog podrobně diskutován. Z diskuse vzniklo pak doporučení, jak přistoupit k nastavení socio-ekonomických indikátorů. Toto doporučení bude vzato v úvahu při aktualizaci dokumentu.

Pokud se připomínky týkaly specifických technických indikátorů a kritérií, byla zvážena jejich relevantnost k danému tématu.

Jedná o živý dokument, který je nutno doplňovat a aktualizovat, v současnosti je zpracovávána aktualizace, která vyplynula ze změny legislativy SÚJB.

e) Vyhodnocení Koncepce staví argumenty na stávajícím legislativním rámci, ale nezohledňuje aktuální vývoj v legislativní oblasti, přičemž i jen dílčími změnami některých norem může dojít k úplnému znehodnocení závěrů Vyhodnocení Koncepce i Koncepce samotné.

Víceméně u všech připomínek týkajících se zapojení veřejnosti a případné posuzování více variant se hodnotitel odvolává na zákon 100/2001 Sb. (EIA) v platném znění (myšleno v době posuzování) — nicméně již nyní jsou naprosto zřejmé tendence vyřazovat některé projekty z posuzování EIA a též omezit práva občanských sdružení a spolků ve stavebním řízení.

Případné okleštění EIA, stejně jako omezení práv spolků ve stavebním řízení je jak vidno jen velmi málo ovlivnitelné vůlí veřejnosti, které se výběr lokality pro umístění HÚ týká. Existuje tedy riziko, že i účinná účast veřejnosti, které se HÚ týká, může být výrazným způsobem v budoucnu eliminována.

Obdobně se ve Vyhodnocení uvádí, že v současné době je dovoz RAO zcela vyloučen, (viz např. stanovisko k mé připomínce č. 16) Opět se jedná o nepřesnost - mezinárodní předpisy obchodování s RAO umožňují, pouze aktuální atomový zákon toto v rámci ČR vylučuje — ale i zde je možnost budoucí změny... (třeba nějakým přílepkem, jak je v ČR běžné).

Nutno znovu připomenout, že nakládání s vysoceradioaktivními odpady, které budou aktivní další desítky tisíce let rozhodně není „běžným“ projektem v obvyklém měřítku z perspektivy průměrného trvání lidského života. Jelikož Aktualizace Koncepce nakládání s RAO i její Vyhodnocení na výše uvedených legislativních premisách staví, je nezbytné ve strategickém materiálu, jakým Koncepce je, jasně a naprosto konkrétně zafixovat podmínky určující platnost Koncepce (tedy např. zmíněné podmínky posuzování dopadů na životní prostředí, ze kterých vychází možnost zapojení veřejnosti - zákaz dovozu RAO ze zahraničí apod.).

Stanovisko zpracovatele:

Legislativní úpravy nejsou procesem SEA ovlivnitelné. Nelze však předpokládat, že by realizace hlubinného úložiště byla vyloučena z procesu posuzování vlivů na životní prostředí.

f) Vyhodnocení Aktualizace Koncepce a samotná Aktualizace Koncepce je již nyní v mnohých podstatných ohledech neaktuální.

Autor Vyhodnocení Koncepce argumentuje, že účinná účast veřejnosti byla díky účasti zástupců v PS Dialog. Jakkoli netransparentně byli takoví „zástupci“ vybráni, přesto mnozí z nich nakonec z PS Dialog vystoupili, protože PS Dialog neplnila a neplní cíle dle svého statutu. Jak bylo např. uvedeno u bodu 5. výše - SÚRAO neakceptovalo v rámci PS Dialog jakékoliv pozměňovací návrhy či připomínky k materiálům, které samo zpracovalo a nebyla tedy vedena žádná konstruktivní diskuze, natož aby měla veřejnost možnost se nějak účinně účastnit. Odvolávání se hodnotitele na činnost PS Dialog svědčí o jeho neznalosti, jak tato pracovní skupina reálně fungovala. Rozhodně nelze souhlasit s tvrzením, že „Na výsledky činnosti Pracovní skupiny či na způsob její činnosti nemá SÚRAO zásadní vliv.“ (viz např. str. 333). Takové prohlášení je pak naprosto zřejmou nepravdou!

Obecná proklamace hodnotitele, že „musí být dlouhodobě vedena s obyvateli otevřená diskuze s cílem poskytnout obyvatelstvu maximální informace o záměru HÚ a jeho projevech na okolí zejména z hlediska dlouhodobé radiační bezpečnosti“ (viz str. 302) je pak naprosto prázdným prohlášením. Žádná otevřená diskuze se nevede - pouze jednostranná inzertní a propagandistická kampaň ze strany SÚRAO. Pokud má být Koncepce skutečně postavena na otevřené diskusi, pak je nutno přesně definovat podmínky, jak taková diskuze má vypadat a dle čeho bude hodnocena. Toto v Konceptu ani Vyhodnocení Koncepce nikde není!

Naprosto konkrétně se údajná „otevřená diskuze a dialog“ projevuje již jen v přístupu SÚRAO k průzkumným geologickým pracem v lokalitách - přes původní veřejný příslib, že se nebudou provádět průzkumné práce bez souhlasu obcí, byly tyto přesto prováděny (rozhodnutí o stanovení průzkumných území je řešeno soudy). Ačkoli i napadenému stanovení průzkumných území již vypršela platnost, průzkumy pokračují. Nyní začalo SÚRAO slovíčkařit a označuje průzkumy za výzkum, ke kterému není třeba stanovení průzkumného území... Podle geologického zákona je geologický průzkum vymezen účelem a podrobnostmi. Zatímco u geologického výzkumu je účelem poznání samotné, u průzkumu je toto poznání pouze prostředkem k vymezenému účelu. SÚRAO ve svých materiálech však pochopitelně účel uvádí - výsledkem mají být data potřebná k posouzení možností vybudovat hlubinné úložiště, čili také ke zvláštnímu zásahu do zemské kůry. Jedná se tedy o průzkum. I ke stanovení průzkumných území by se ovšem veřejnost mohla účinně vyjadřovat a proto zvolilo SÚRAO postup, aby bylo zabráněno účinnému zapojení veřejnosti. Pakliže se snad jeví výše uvedené málo konkrétní a zřejmé, pak je jistě toto možno v koncepčním materiálu zpřesnit, ale opět se tak neděje a pouze se obecně proklamuje soulad.

Stanovisko zpracovatele:

Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti byla založena v roce 2010 jako poradní orgán MPO za účelem posílení transparentnosti a role obcí v procesu vyhledávání lokality pro hlubinné úložiště. Činnost skupiny přinesla řadu pozitivních výsledků, zejména zakotvení příspěvků obcím (za stanovení průzkumného území) v atomovém zákoně a především návrh věcného záměru zákona o zapojení obcí do rozhodovacího procesu o výběru hlubinného úložiště. Skutečnost, že PS Dialog již de facto neexistuje, vyplývá z toho, že obce v průběhu roku 2016 ze skupiny vystoupily. V řadě případů jde o obce, které jsou nyní zastoupeny v Platformě proti hlubinnému úložišti.

SÚRAO v současnosti hledá jiný vhodný způsob komunikace s dotčenou veřejností.

g) Koncepce a Vyhodnocení Koncepce zaměřuje ve svých textech nepatřičným způsobem jednoznačné termíny.

Pod účinnou účastí veřejnosti se v Koncepci i Vyhodnocení víceméně stále uvádí možnosti týkající se „obcí“, ale nikoli ve významu všech občanů v obci žijících, ale pouze zvolených zástupců, (viz např. str. 350). Znovu důrazně opakuji, že autor Směrnice Rady 2011/70/Euratom jistě neměl na mysli, že každé volby v průběhu několika desetiletí musí být v obcích de facto vždy pouze referendem o HÚ (tzn. že vždy musí být volebním tématem č. 1 jen HÚ = tím by se výrazně paralyzoval veškerý demokratický vývoj v obcích) - viz moje připomínka č. 4) vs. Stanovisko hodnotitele, kde je sice uvedeno, že SEA je za účasti veřejnosti (ale jak vidno, zcela zásadní požadavek veřejnosti na detailní posouzení veškerých možných variant a variant dle množství RAO je stejně ignorován!) - pak možná bude EIA (? viz výše) a potom hodnotitel odkazuje, že se připravuje zákon o zapojení obcí - kde je „obcí“ ovšem myšlena také jen a pouze politická reprezentace!

Stanovisko zpracovatele:

Veřejnost si ve volbách volí své zástupce, kteří je pak, z důvodu efektivnosti dalších procesů, zastupují při různých projednáních, příp. rozhodnutích, atd.

Nicméně v případě velkých záměrů, jakým je mimo jiné i příprava hlubinného úložiště, je umožněno do procesu vstupovat veřejnosti i pomocí procesu EIA, což v tomto případě bude dodrženo.

Protože hlubinné úložiště je záměr, který nemá doposud obdoby, i proto byl iniciován proces přípravy zvláštního zákona o zapojení občanů do přípravy hlubinného úložiště. Návrh zákona byl předložen vládě ČR, která však uložila MPO jeho revizi a nové předložení věcného záměru do poloviny roku 2018.

h) Vyhodnocení Koncepce pracuje s nepodloženými teoriemi a podceňuje možná rizika.

V Koncepci, resp. v jejím Vyhodnocení, nemohou být zcela nepodloženě předjímany možné dopady na zdraví popř. jejich relativizace (viz str. 58, 176, 184, 312, 323, 327, 344). V koncepčním materiálu by naopak mělo být uvedeno, jak budou např. dopady na zdraví posuzovány a naopak je naprosto nepřipustné nepodloženě banalizovat možná rizika.

Hodnotitel na str. 320 v posledním odstavci uvádí funkce bentonitu, jakožto tlumícího materiálu mezi obalovým souborem a horninou - mezi funkcemi však není hydroizolační funkce, která byla na některých debatách ze strany SÚRAO zmiňována. Pracuje snad hodnotitel s neúplnými informacemi? Nebo prezentuje nepravdivé informace SÚRAO?

Stanovisko zpracovatele:

V hodnocení závažnosti nepříznivých vlivů na veřejné zdraví je standardně využívána metoda hodnocení zdravotních rizik (Health Risk Assessment) je standardně využívána v procesu projektové EIA.

Tato metoda je využívána především při přípravě podkladů ke stanovení přípustných limitů škodlivých látek v prostředí. Je též jediným způsobem, jak z hlediska ochrany zdraví hodnotit expozici lidí látkám, pro které nejsou stanoveny závazné limity, jako jsou v daném případě imise kyanovodíku a kyanidů ve venkovním ovzduší. Jak již bylo uvedeno, stanovené přípustné limity některých faktorů představují nezbytný kompromis mezi snahou o ochranu zdraví a dosažitelnou realitou a nemusí zaručovat úplnou ochranu, zejména skupin populace se zvýšenou citlivostí. Metoda hodnocení zdravotních rizik pak umožňuje v konkrétních situacích získání hlubší informace o jejich možném vlivu na zdraví a pohodu obyvatel, nežli je možné pouhým srovnáním expozice s limitními hodnotami.

Metodické postupy hodnocení zdravotních rizik byly vypracované Agenturou pro ochranu životního prostředí USA (US EPA) a Světovou zdravotnickou organizací (WHO). Z nich vycházejí i metodické podklady pro hodnocení zdravotních rizik v České republice, konkrétně Manuál prevence v lékařské praxi díl VIII. Základy hodnocení zdravotních rizik, vydaný v roce 2000 SZÚ Praha, Metodický pokyn MŽP pro analýzu rizik kontaminovaného území - Příloha č.4 Principy hodnocení zdravotních rizik (Věstník MŽP březen 2011) a metodické materiály hygienické služby k hodnocení zdravotních rizik.

K hodnocení rizik pro účely ochrany veřejného zdraví je povinná akreditace dle zákona č.258/2000 Sb.², resp. v procesu EIA odborná způsobilost pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví dle zákona č.100/2001 Sb., a vyhlášky MZ č. 490/2000 Sb.

Aby však takové hodnocení nepříznivých vlivů na veřejné zdraví mohlo být provedeno, musí být k dispozici relevantní vstupy, které pochopitelně na úrovni procesu SEA nemohou být k dispozici.

Poznámka k bentonitu z hlediska způsobu uložení VJP v budoucím HÚ v Aktualizaci Koncepce se týká budoucího řešení HÚ. Ačkoliv hydroizolační funkce bentonitu nebyla v popisu přímo zmíněna, jedná se o základní požadovanou vlastnost bentonitu jako inženýrské bariéry v HÚ.

i) Vyhodnocení Koncepce pracuje s charakteristikami území velmi povrchně

Popis přírodních parků neobsahuje veškeré chráněné prvky (v Přírodním parku Třebíčsko se např. jedná o bludné balvany. A to přestože byl na tyto skutečnosti upozorněn veřejností - např. vyjádření č. 50) manž. Dudkových.

Stanovisko zpracovatele:

Na úrovni procesu SEA nelze řešit detaily typu bludných kamenů apod. Rozhodující chráněné části přírody jsou ve vyhodnocení SEA v příslušné kapitole uvedeny.

j) Vyhodnocení Koncepce je nedostatečné a pouze formální

Ve vlastním vyhodnocení konkrétních dopadů vzbuzuje nedůvěru, když v etapě výběru dvou lokalit, při němž bude prováděna celá řada hlubokých vrtů, je vliv na povrchové a podzemní vody hodnocen jako nulový, v etapě výstavby podzemní laboratoře a úložiště pak jsou všechny vlivy: socioekonomické, na ovzduší, hlukovou situaci, povrchové i podzemní vody, půdu, přírodu i krajinu hodnoceny jako nulové až pouze mírně negativní. Takové výsledky jsou v příkrém rozporu s výrazně kritičtějšími zjištěními sdružení GeoBariéra v práci: „Provedení geologických a dalších prací pro hodnocení a zúžení lokalit pro umístění hlubinného úložiště: Předběžná studie proveditelnosti.“ Bez doložení opaku lze tak provedené vyhodnocení koncepce vnímat jako nedostatečné a pouze formální.

Je s podivem, že hodnotitel ponechává bez komentáře i takové připomínky, jako např. na str. 288 od KÚ Libereckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, že „Vzhledem k obecné formulaci opatření a cílů s možnými přímými i nepřímými vlivy na životní prostředí nelze předloženou koncepci z hlediska ochrany životního prostředí patřičně vyhodnotit.“

Zcela formální je též stanovisko hodnotitele k mé připomínce č.53), že „není a nebude upřednostňována ekonomická výhodnost na úkor bezpečnostních hledisek“, přičemž je zmiňován materiál MP.22. V tomto materiálu (který mimochodem neprošel žádným řádným připomínkovacím řízením ani hodnocením ani odbornou supervizí a přesto na

²Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

něm hodnotitel Koncepce výrazně staví svoji argumentaci) je jedno z mála kvantifikovatelných kritérií dopravní obslužnost a ta se potom objevuje v tomto materiálu několikrát, takže automaticky v hodnocení lokalit bude mít vyšší váhu (třeba právě na úkor bezpečnostních charakteristik)...

Stanovisko zpracovatele:

Vyhodnocení konkrétních dopadů v rámci SEA hodnocení nemohou být v rozporu s výsledky studie Geobariery. Zmíněná studie vyhodnocuje kriticky možné dopady, včetně dopadů takových řešení, která by nerespektovala kritické aspekty lokality – například umístění povrchového areálu v méně vhodném místě. Následně zpracované studie “Plošné a prostorové umístění HÚ v příslušné lokalitě” prokázaly, že ve zmíněné studii zmíněným kritickým momentům umístění úložiště se na všech lokalitách lze vyhnout právě respektováním střetů zájmů a požadavkům na umístování jaderného zařízení v souladu s atomovou legislativou.

GeoBariéra v citované práci se zabývala šesti možnými lokalitami situovaných v granitoidech, a to v mnohem větším prostoru, než jsou (byla) stanovena průzkumná území na úrovni poznatků 2004 - 2005. Poukazovala na možná rizika jednotlivých lokalit v řešeném prostoru, nikoliv na to, že tato rizika skutečně nastanou.

SEA hodnocení připouští mírně negativní vlivy, protože vychází z předpokladu respektování bezpečnostních, projektových a environmentálních požadavků, jakož i respektování opatření k minimalizaci negativních vlivů, které vzejdou z projektové EIA.

Ve vztahu k vyjádření KÚ Libereckého kraje k oznámení koncepce i k vyhodnocení koncepce lze konstatovat, že KÚ Libereckého kraje neuplatňuje připomínky.

k) Jakkoli se jedná o složitý a komplexní problém, Koncepce je zpracována jednovariantně (viz kapitola 6., str. 174).

Ani po uplatněných připomínkách spolků, občanů, ale třeba i hl. města Prahy (viz str. 298) nepožaduje hodnotitel analýzu dalších variant.

Vyhodnocení Koncepce také naprosto ignoruje požadavek Ministerstva životního prostředí v závěru zjišťovacího řízení: „Doplnit a komplexně vyhodnotit další reálné (účelné a technicky proveditelné) v úvahu přicházející varianty řešení nakládání s vyhořelým jaderným palivem a stanovit pořadí variant těchto řešení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.“

Žádné doplnění a žádné vyhodnocení variant provedeno nebylo. Dokonce ani nebyly komplexně zhodnoceny a porovnány varianty obsažené již v návrhu koncepce - nulová (dlouhodobé skladování ve skladech vyhořelého paliva), dále přepracování vyhořelého paliva na nové palivo a uložení pouze zbytků z tohoto procesu a konečně dnes prosazované uložení do hlubinného úložiště v roce 2065.

Ve stanoviscích k připomínkám spolků, občanů apod. je uváděno, že nulová varianta by vyžadovala „připravit záměr na vybudování a dlouhodobé udržování pracoviště, kde by mohlo probíhat opakované překládání VJP do nových obalových souborů“. Jakkoli se to hodnotiteli může zdát zbytečně pracné, jedná se o reálnou (účelnou a technicky proveditelnou) variantu, která by měla být v koncepčním materiálu důkladně rozpracována. Historie využívání radioaktivních materiálů je velmi krátká a jistě lze reálně předpokládat její další výzkum, který může přinést řešení dalšího využití VJP.

V České republice je také obecně uplatňován princip, že za likvidaci výrobků je odpovědný výrobce - nikde však není ani zmíněna varianta, že by byly palivové články vráceny jejich výrobcům k likvidaci popř. přepracování. Nutno podotknout, že palivový článek je jistě sofistikovaným výrobkem - a jistě lze při jejich nákupu jednat i o jejich zpětném odběru po použití (zejména, když naše strana nemá zájem o jejich recyklaci a lze předpokládat, že výrobce může mít kapacity a znalost technologie pro jejich přepracování). K vyhodnocení této varianty jsem směřoval připomínku č. 10), kdy je takto

domluven zpětný odběr vyhořelých palivových článků z výzkumných reaktorů. Hodnotitel reagoval nedostatečně vtom smyslu, že se „O VJP z komerčních reaktorů se musí ČR postarat sama.“, bez dalšího zdůvodnění - analýzy, co se v tomto podniká či podniklo apod.

Stanovisko zpracovatele:

Aktualizace Koncepce se zabývala hodnocením reálných a proveditelných variant, které jsou v současné době technicky proveditelné. Varianty jako jsou např. uložení na dno oceánů nebo vynesení na oběžnou dráhu byly již dříve hodnoceny jako nevhodné a není třeba se jimi zabývat.

Dlouhodobé skladování je přijatelné řešení, ale není, dle definic evropských doporučení a české legislativní báze, považováno za definitivní. Je to pouze řešení dočasné, byť dočasnost je v tomto případě dlouhodobá.

Jak už bylo uvedeno na veřejném projednání 28.6.2017 Česká republika zkoumala několikrát možnost odvozu vyhořelého jaderného paliva k uskladnění do Ruské federace (naposledy během služební cesty NM MPO Ing. Kovačovské, Ph.D. v červnu 2016). Z jednání vyplynuly tyto závěry:

Česká a evropská legislativa nebrání vývozu vyhořelého jaderného paliva mimo území České republiky.

Evropská legislativa klade z hlediska finálního uložení vyhořelého jaderného odpadu řadu podmínek na zemi, v tomto případě Ruskou federaci, ve které by mohlo být vyhořelé jaderné palivo finálně uloženo. Ruská strana zatím nemá jednotný formát spolupráce na přepracování paliva a případná spolupráce naráží na mnohé technické i právní obtíže, které vycházejí z mezinárodních smluv o nešíření jaderných zbraní a pravidel a regulí mezinárodních organizací jako je např. MAAE, IEA nebo Euratom.

Jednoznačně bylo ruskou stranou řečeno, že žádná třetí strana nemůže využít území Ruské federace k finálnímu uložení jaderného odpadu. Přepracované palivo i s odpadním materiálem by se tedy vždy vrátilo na území, ze kterého bylo přivezeno. Současné provozované české jaderné bloky nejsou projektovány pro použití přepracovaného paliva.

Závěr:

Ačkoli jsem zdaleka nevyčerpal veškeré nedostatky Vyhodnocení (a ve vypořádání mých připomínek), jsem přesvědčen, že uvedený výčet bude dostatečně průkazný k tomu, že je třeba vrátit a zcela přepracovat nejen Vyhodnocení, ale zejména celou Aktualizaci Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem. Pořizovatel by se měl poučit nejen z faktických chyb, ale zejména v tom, že v takto zásadní záležitosti ovlivňující generace dnešní i budoucí (a to nejen z hlediska životního prostředí, ale i z hlediska energetické bezpečnosti apod.) je třeba vést skutečně transparentní a maximálně otevřenou diskusi s veřejností (a diskuzí se nemyslí ani propaganda, ani monolog, ani ignorování či odbývání jiných názorů).

Stanovisko zpracovatele:

Na nspecifikované požadavky není možné adekvátně zareagovat. Výše uvedené konkrétní dotazy a připomínky zpracovatel odpovědí uvedl. Otázka problematiky využívání jaderné energie byla řešena v rámci procesu SEA a schvalování Státní energetické koncepce.

44) Uhlíř Jan

vyjádření ze dne 29. 6. 2017 bez č.j.

Podstata vyjádření:

Dovoluji si poslat Vám své vyjádření k návrhu „Aktualizace koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem v České republice“ a jejímu vyhodnocení vlivů na životní prostředí a požádat Vás o úpravu jejího textu v duchu mého návrhu.

Můj komentář a návrh na úpravu znění koncepce se týká především kapitoly 8. Nakládání s VJP a RAO nepřijatelnými do přípovrchových úložišť a dále částečně kapitoly 9. Výzkum a vývoj a kapitoly 11. Závěr.

V kapitole 8. Nakládání s VJP a RAO nepřijatelnými do přípovrchových úložišť je v části 8.2 Alternativy zneškodnění VJP v bodě 3) uvedeno „Přepřacování paliva v zahraničí a uložení zbylých odpadů v HÚ na území ČR“.

K přepřacování paliva se primárně přistupuje proto, aby se z něj touto technologií odseparovaly opětovně využitelné části - nevyužitý zbývající uran a především vzniklé plutonium - a aby se z tohoto materiálu připravilo nové tzv. směsné uran-plutoniové palivo, které by se následně použilo v jaderném reaktoru. Z textu bodu 3 však není zřejmé, jak by se s tímto směsným palivem mělo naložit, zda by mělo být využito v energetických reaktorech na území České republiky (v jaderných elektrárnách Temelín nebo Dukovany), či zda by mělo být např. odprodáno do zahraničí. Takový případ však u paliva energetických reaktorů není znám.

Doporučoval bych, aby toto směsné uran-plutoniové palivo bylo využito v našich JE, nejlépe v plánovaných nových reaktorech EDU nebo ETE a aby text bodu 3 byl upraven následovně:

3) Přepřacování paliva v zahraničí, jeho recyklace v našich JE a uložení zbylých odpadů v HÚ na území ČR.

Můj další komentář se pak týká vysvětlení tohoto bodu, které je v návrhu Aktualizace koncepce uvedeno na str. 45 v odstavci Ad 3). Z textu vyplývá, jakoby jedinou možností zneškodnění VJP, respektive redukce množství ukládaného VJP a vysoce aktivního odpadu, která byla analyzována, bylo spalování transuranového paliva v rychlých reaktorech IV. generace. Tak tomu však není. Již v současných typech lehkovodních reaktorů lze spalovat směsné uran-plutoniové palivo typu MOX a celá řada jaderných reaktorů je takto provozována. Využití paliva MOX bylo již ověřeno v asi 50 reaktorech na světě. Jen ve Francii je provozováno s palivem MOX 22 energetických reaktorů (reaktory třídy 900 MWe), další reaktory s tímto palivem jsou nebo byly provozovány v Evropě např. v Belgii (2), v Německu (10) a ve Švýcarsku (3). Redukce objemu ukládaných palivových souborů je v tomto případě významná, neboť ze sedmi až osmi souborů vyhořelého uranového paliva se připraví jeden soubor směsného paliva MOX. Navíc vitrifikovaný vysokoaktivní odpad z přepřacování obsahující minoritní aktinoidy (Np, Am, Cm) a štěpné produkty je fixován v matici borosilikátového skla, což je prakticky nejstabilnější forma fixace radioaktivního odpadu s vysokým naplněním a prakticky nulovou vyluhovatelností. Recyklací vyhořelého paliva v uvažovaných nových reaktorech v jaderných elektrárnách Dukovany nebo Temelín by se tak snížilo množství paliva ukládaného do hlubinného úložiště několikanásobně (teoreticky až sedminásobně) a i s potřebou ukládání vitrifikovaného odpadu z přepřacování by se několikanásobně snížil i celkový objem všech ukládaných kontejnerů do HÚ. Současně by došlo k přibližně

desetinásobnému celkovému snížení radiotoxicity ukládaného materiálu, neboť ta je dlouhodobě způsobována především právě plutoniem ve vyhořelém palivu. Podmínkou pro tuto recyklaci paliva v nových reaktorech by byl pouze požadavek, aby nové reaktory toto umožňovaly - tj. aby byly výrobcem a dodavatelem licencovány pro použití směsného paliva MOX. Jedná se o reálný požadavek, který je navíc zakotven v doporučeních provozovatelů JE pro nové reaktory generace III a III+ a uvedený v tzv. European Utility Requirements(EUR) a bude tak pouze na zadavateli výběrového řízení, zda tento požadavek mezi podmínky tendru na nové reaktory zařadí. Dodavatelé takových reaktorů pro Českou republiku existují. Pozitivní dopady recyklace plutonia již v reaktorech III. generace (uzavření palivového cyklu) na množství a radiotoxicitu odpadu ukládaného do HÚ byly vyhodnoceny v řadě studií a doporučení OECD - Nuclear Energy Agency. Doporučuji zpracovatelům Aktualizace koncepce vzít tato hodnocení OECD - NEA v potaz.

Doporučoval bych proto, aby aktualizovaná koncepce nakládání s RAO a VJP s možností recyklace přepracovaného paliva v našich reaktorech přímo počítala, za předpokladu, že se ovšem v České republice bude stavět nový reaktorový blok v Dukovanech nebo v Temelíně. Doporučoval bych tudíž, aby v tomto duchu byl text odstavce Ad 3 upraven.

V kapitole 9. Výzkum a vývoj v části 9.2 doporučuji, aby zde bylo zmíněno, že se možnosti přepracování paliva a jeho recyklace v nových reaktorech bude věnovat náležitá pozornost a že se vyhodnotí dopady tohoto uzavření palivového cyklu ve vztahu k plutoniu na požadavky rozsahu budování plánovaného hlubinného úložiště. Zde s potěšením kvituji, že v tabulce 9.3 je problematika uzavřeného palivového cyklu zmíněna.

Konečně pak v kapitole 11. Závěr doporučuji, aby mezi nástroji pro realizaci koncepce bylo přímo s recyklací paliva v nových reaktorech počítáno jakožto s reálným nástrojem vedoucím k minimalizaci množství a radiotoxicity ukládaného VJP a VAO do hlubinného úložiště.

Věřím, že akceptování a zapracování mých připomínek může pomoci i při jednáních s lokálními samosprávami míst, která přicházejí v úvahu pro vybudování HÚ na území České republiky, neboť jsem přesvědčen, že pokud už bude na jejich území HÚ budováno, bude jejich zájmem, aby bylo pokud možno co nejmenší a aby též vytěženého materiálu při jeho stavbě bylo co nejméně.

Prosím, abych byl vyrozuměn o vypořádání se s mými připomínkami a návrhy a jsem připraven, bude-li třeba, tyto mé připomínky a návrhy detailněji vysvětlit.

Stanovisko zpracovatele:

Zmiňovaný bod 3 pokrývá i to, že přepracované jaderné palivo je využito v zemi původu – v tomto případě v České republice. Stávající technologie JE Dukovany však neumožňuje použít palivo typu MOX. V případě JE Temelín by si toto rozhodnutí vyžádalo provedení náročnějších technických úprav. Nové jaderné zdroje pak mohou akceptovat podmínku využití paliva typu MOX.

Aktualizace koncepce předjímá budoucí vývoj, ale především musí akceptovat stávající využívané technologie. Využití paliva typu MOX či výstavba reaktorů IV.generace je koncepční rozhodnutí, které by vyvolalo i změnu Koncepce nakládání s VJP a RAO, a nový proces SEA.

Odstavec AD3)

V současné aktualizaci Koncepce se přepracování jaderného paliva nemůže uvažovat ze dvou důvodů:

- Strategie provozovatele neuvažuje s použitím přepracovaného paliva na stávajících provozovaných blocích.
- Provoz nového bloku je plánován na rok 2035 (Státní energetická koncepce) a nejsou známy jeho technické parametry z hlediska paliva. Do doby zprovoznění bloku bude muset být provedena minimálně jedna další aktualizace Koncepce nakládání s RaO a VJP a pokud už budou známy potřebné podklady, bude možné tuto variantu zapracovat.

Kapitola 9:

Toto doporučení se netýká přímo Koncepce. Rozhodnutí o možnosti přepracování paliva bude muset přijmout provozovatel a teprve následně dle jeho technických podkladů aktualizována Koncepce. Ve vztahu k pojmu „...jeho recyklace v nových reaktorech..“ nelze doporučení akceptovat, protože s takovým reaktorem na území ČR zatím neuvažuje. Výzkum v oblasti přepracování paliva není uveden pod položkami, které lze financovat z jaderného účtu.

Kapitola 11:

Viz vyjádření k bodům k předchozím bodům

45) ČEZ, a.s.

útvár Public Affairs

vyjádření ze dne 4.7. 2017 bez č.j.

Podstata vyjádření:

Aktualizace koncepce je předkládána ve znění, které bylo vládou v roce 2014 vzato na vědomí a ke kterému bylo zpracováno vyhodnocení SEA. Nicméně je třeba upozornit na skutečnost, že toto znění není aktuální, protože v mezidobí byly přijaty nové koncepční dokumenty jako ASEK a dále byly aktualizovány či nově zpracovány další koncepční dokumenty související s řešenou problematikou, jde např. o Národní akční plán pro rozvoj jaderné energetiky (2015) nebo Aktualizace Politiky územního rozvoje (2015). Koncepce rovněž nereflektuje legislativní vývoj a definice nového atomového zákona (např. kapitola 3.3), který je již téměř rok v platnosti. V návrhu jsou například používány některé již neplatné pojmy (např. „havarijní připravenost“ - podle nového atomového zákona už se jedná o „zvládání radiačních mimořádných událostí“). Úprava aktualizace koncepce do souladu s platnou legislativou by měla být provedena rovněž v kapitole 10.1. v případě výše odvodu na jaderný účet apod. Rovněž některé další kapitoly (např. kap. 5.4, 6.2.2.1, 6.2.2.3, 8.3, 10.1, 10.2, 10.3) pracují již s neaktuálními údaji.

Konkrétní připomínky:

- 1) Doporučujeme v koncepci doplnit vstupní podmínku, na jejímž základě je odhadován objem ukládaných RAO ze zpracování kapalných RAO a kterou je v českém prostředí bitumenace.
- 2) Doporučujeme v koncepci akcentovat, že v ČR nyní neexistuje centralizované pracoviště pro zpracování úpravu pevných a semikapalných RAO (ionexů a kalů). Jsou využívány dostupné kapacity externích pracovišť. Přičemž do rozhodnutí o výstavbě NJZ nelze výstavbu takového pracoviště předpokládat.
- 3) Kapitola 7.4: Nakládání s RAO z případné radiační havárií

Na konec poslední věty čtvrtého odstavce doporučujeme vložit větu: „, v této souvislosti probíhají za účelem zajištění připravenosti na tyto situace výzkumné a vývojové projekty.

Stanovisko zpracovatele:

K obecné připomínce:

V materiálu do vlády budou aktualizována čísla o dosavadní produkci radioaktivních odpadů k 31. 12. 2016. Rovněž bude upravena terminologie dle nových zákonů.

Ad1)

Nebude doplněno, neboť způsob zpracování radioaktivních odpadů je v kompetenci původců a je na jejich rozhodnutí jakou metodu zvolí, aby splnili zákonné požadavky na předání radioaktivních odpadů do Správy úložišť radioaktivních odpadů k uložení (§ 5 Vyhlášky SÚJB č. 377/2016 Sb.).

Ad2)

Problematika budování centrálního pracoviště pro zpracování pevných a semikapalných RAO není v současné době aktuální, a vzhledem k tomu, že není v současné chvíli jasné, kdo by ho vybudoval a provozoval, není zahrnuta v tomto návrhu aktualizace koncepce.

Ad3)

Bude vypořádáno ve smyslu obecné připomínky.